

ACTIVITEITENVERSLAG 2011

BESTUUR
PLAATSELIJKE
BESTUREN

MINISTERIE VAN HET BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK GEWEST

VOORWOORD

Michel Van der Stichele
Directeur generaal

Als klant- en resultaatgerichte administratie heeft het Bestuur Plaatselijke Besturen de toegewezen opdrachten voorgezet en is het zich blijven aanpassen aan nieuwe contexten. Continuïteit binnen verandering was dan ook de kernidee van het BPB in 2011.

Bijzondere aandacht ging uit naar de evolutie van de financiën van de Brusselse plaatselijke besturen. Hoewel de gecumuleerde financiële toestand van de gemeenten comfortabel blijft, is het evenwicht op het eigen dienstjaar kwetsbaar. De gemeenten hebben slechts een beperkte manoeuvreerruimte en de aanvullende steun van het gewest was doorslaggevend voor het behoud van het evenwicht.

In 2011 werd tevens het Brussels Observatorium voor Preventie en voor Veiligheid opgestart. Dat zal een administratieve cel omvatten die de taak heeft studies te verrichten, informatie te verzamelen en administratieve en logistieke steun te verlenen. Deze cel behoort tot het BPB.

Bovendien werd in 2011 nieuw informaticamateriaal voor de verkiezingen getest. Met dit gebruiksvriendelijker materiaal kan een reçu afgedrukt worden waarop de kiezer kan controleren hoe hij gestemd heeft. De gemeenten Sint-Gillis en Sint-Pieters-Woluwe zullen dit nieuwe materiaal gebruiken bij de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2012.

Veel leesplezier!

1 HET BESTUUR PLAATSELIJKE BESTUREN

1.1. De opdrachten van het BPB

Het Bestuur Plaatselijke Besturen vormt de tussenschakel tussen het Gewest en de verschillende plaatselijke besturen op het gewestelijke grondgebied, namelijk de gemeenten, de autonome gemeentebedrijven, de intercommunales, de beheersorganen van de erkende erediensten en van de georganiseerde vrijzinnigheid, de politiezones, de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, de verenigingen van OCMW's (gekend als

“De plaatselijke besturen organiseren, adviseren, controleren en financieren in een relatie van wederzijds vertrouwen, en daarbij waken over waarden zoals gelijke behandeling, naleving van de wetten, transparantie van de actie.”

Organiseren: de bijzondere wet van 13 juli 2001 heeft de gewesten de organieke bevoegdheid over de plaatselijke besturen verleend. De samenstelling, de organisatie, de bevoegdheid en de werking van de gemeentelijke instellingen zijn sinds 2002 een gewestbevoegdheid. Dezelfde wet heeft ook de regelgeving geregionaliseerd

“hoofdstuk XII”) en de verenigingen van ziekenhuizen (gekend als “hoofdstuk XII bis”), alsook de enige berg van barmhartigheid in het land.

met betrekking tot de gemeenteraadsverkiezingen, de instellingen van de erkende erediensten en de begraafplaatsen en de lijkbezorging.

Binnen het federale België zijn de gewesten de bevoegde overheden geworden voor het organiseren, controleren, financieren en adviseren van de plaatselijke besturen. Naast het Gewest spelen ook andere instellingen een rol: in Brussel worden de openbare centra voor maatschappelijk welzijn begeleid en gecontroleerd door de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Al die taken worden uitgevoerd door het Bestuur Plaatselijke Besturen. De centrale visie van het BPB is dus:

Controleren: het administratief toezicht op de gemeenten wordt hoofdzakelijk georganiseerd door de ordonnantie van 14 mei 1998 en het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 16 juli 1998. Deze activiteit bestaat erin na te gaan of de akten van de gemeenten de regelgeving van een hoger niveau niet schenden en het algemene belang niet schaden. Krachtens twee ordonnanties van 19 juli 2001 zijn de politiezones en de intercommunales ook onderworpen aan de toezichtscontrole. De OCMW's zijn dan weer onderworpen aan een dubbel toezicht, door de gemeenten en door de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Het BPB is ermee belast het toezicht uit te oefenen voor de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

- 1 Verenigingen opgericht door een OCMW, overeenkomstig de hoofdstukken XII en XII bis van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. Deze verenigingen voeren uiteenlopende opdrachten uit: verzorgen van schoolmaaltijden, beheren van een ziekenhuis, herwaarderung van bepaalde wijken, enz.
- 2 Het gaat om de ziekenhuizen van het openbare netwerk “Iris”.

Financieren: het BPB draagt bij tot de financiering van de plaatselijke besturen – hoofdzakelijk de gemeenten – door dotaties toe te kennen, waaronder de algemene dotatie, en een brede waaier aan subsidies. Via deze

subsidies betreft het Gewest de gemeenten bij beleidslijnen die het wil stimuleren: overheidsinvesteringen, preventie- en buurtbeleid en gelijke kansen zijn daarvoorbeelden van.

Adviseren: het beeld van de taak die het BPB uitvoert, is grondig geëvolueerd. De plaatselijke instellingen begeleiden, ze ontmoeten, ze raad geven, dat alles maakt een noodzakelijk deel uit van het verrichte werk.

1.2. Organisatie van het BPB in 2011

Op 1 januari 2011 telde het BPB 92 actieve personeelsleden.³ Naast de centrale ondersteunende diensten van de Algemene Directie (secretariaat, agendadienst, begroting, staf, informatica, internationale betrekkingen, communicatie en documentatiebeheer) is het BPB onderverdeeld in twee grote afdelingen:

- Vijf directies hebben als hoofdplicht het toezicht op de plaatselijke besturen, de organisatie van dat toezicht en adviesverstrekking aan de plaatselijke besturen. Het opsplitsen per materie vond plaats om een hoge expertise te ontwikkelen in verschillende domeinen. De directie Toezicht op de OCMW's vormt een uitzondering, aangezien dat toezicht geen bevoegdheid van de Gewestregering is maar wel van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Naast het toezicht op de akten van de plaatselijke besturen, voeren deze directies de volgende opdrachten uit:
 - De directie **Juridische Zaken** stuurt, samen met de andere directies, het opstellen van de regelgeving en wetgeving inzake de plaatselijke besturen (organieke macht). De directie staat ook in voor de meeste vroegere provinciale taken en speelt een belangrijke rol in de voorbereiding en de organisatie van de gemeenteraadsverkiezingen. Ze houdt verschillende registers bij, zoals de lijst van de gemeentemantatarissen. Ze volgt tevens de geschillen m.b.t. het BPB voor hoven en rechtbanken op. Tot slot zet ze de gemeentelijke verordeningen en de belastingreglementen online en behandelt ze de dossiers voor de erkenning van een eredienst.
 - De directie **Financiën** onderzoekt de financiële documenten van alle plaatselijke besturen en stelt regelmatig analyses op. Ze neemt deel aan diverse werkgroepen binnen en buiten het Gewest en aan de werkzaamheden van de Gewestelijke Commissie voor de gemeentelijke comptabiliteit, en ze wordt belast met het opstellen van omzendbrieven met boekhoudkundige en financiële instructies voor de plaatselijke besturen.
 - De directie **Overheidsopdrachten** zet zich in voor vorming en advies. Ze neemt deel aan het werk van de Federale Commissie voor Overheidsopdrachten en werkt aan de publiek-private samenwerkingsverbanden op plaatselijk niveau.
 - De directie **Gemeentepersoneel** volgt de vakbondsbehandelingen die plaatsvinden in het Comité C. Ze behandelt de dossiers voor de toekenning van burgerlijke eretekens en eervolle onderscheidingen aan het gemeentepersoneel.
 - De directie **Toezicht op de OCMW's** houdt toezicht op de akten van de OCMW's, op alle vlakken: personeel, financiën, overheidsopdrachten, algemene zaken.
- Steun aan de gemeenten omvat de taken met betrekking tot de financiering van de plaatselijke besturen. Er moet een onderscheid gemaakt worden enerzijds de algemene financiering, en anderzijds de subsidies die toegekend worden om bepaalde gewestelijke beleidsmaatregelen te stimuleren.
 - De directie **Gesubsidieerde werken** subsidieert openbare investeringen. Die subsidies worden hoofdzakelijk toegekend in het kader van een driejarig investeringsplan. Ze voert ook gewestelijke projecten uit ter begeleiding van de bevolkingsaan groei (crèches, scholen).
 - De directie **Specifieke Initiatieven** beheert het gewestelijke beleid inzake preventie en kent

³ Worden niet meegerekend: de personeelsleden die op die datum gedetacheerd zijn of een opdracht vervullen bij een andere instelling en de personeelsleden die al meer dan zes maanden afwezig zijn wegens ziekte of om persoonlijke redenen. Worden wel meegerekend: de personeelsleden van andere instellingen die ter beschikking gesteld zijn van het BPB.

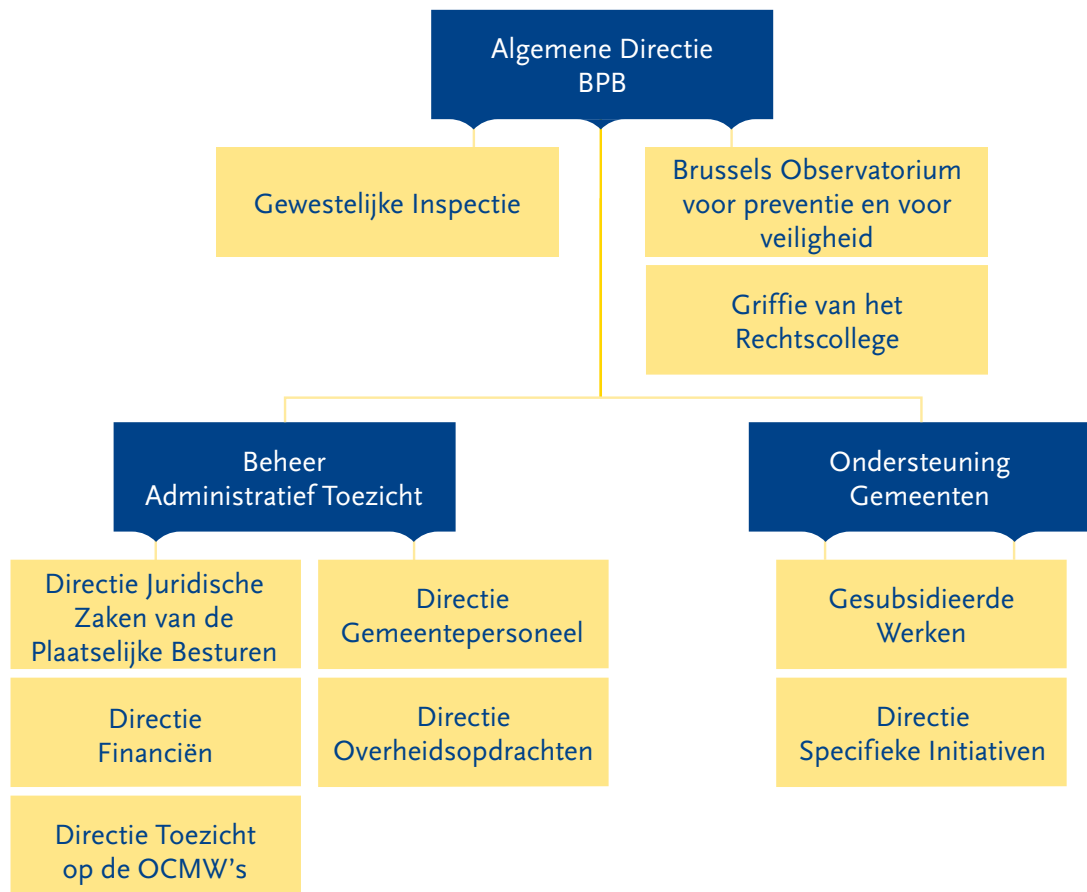
subsidies toe aan de gemeenten voor preventie en voor andere zaken, zoals de baremaverhogingen van het personeel van de gemeenten en de OCMW's, de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden of gelijke kansen. Ze oefent ook toezicht uit op het gesubsidieerde gemeentepersoneel en op het personeel van de politiezones.

- Naast de toezichtopdrachten verdeelt de **directie Financiën** ook de dotaties aan de gemeenten en betaalt die uit.

Naast deze twee grote afdelingen is er de **Gewestelijke Inspectie**. Dit is een externe dienst die moet toezien op de uitvoering en naleving door de gemeenten en de OCMW's van de leenovereenkomsten die werden afgesloten met het Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds voor de Gemeentelijke Thesaurieën (BGHGT). Het doel is om de gemeenten en OCMW's met een begrotingstekort te helpen door hen thesaurieleningen toe te kennen, in ruil voor de opstelling en naleving van een financieel plan. In dit geval ziet een gewestelijke inspecteur erop toe dat het plan wordt nageleefd bij de gemeente of het OCMW. Hoewel het BGHGT een autonome administratieve instelling is, beschikt het niet over eigen personeel. Het is dus het BPB dat, ten gevolge van overgangsbepalingen die nog steeds van kracht zijn, instaat voor het fonds.

Het **Brussels Observatorium voor Preventie en voor Veiligheid** werd in 2011 opgericht. Deze instelling is bedoeld om de gegevens inzake preventie en veiligheid in de stad te verzamelen en te analyseren, er vaststellingen en voorstellen uit te halen in de vorm van een jaarverslag, en thematische enquêtes te verrichten. Daartoe is het Observatorium samengesteld uit een stuurcomité, een partnerplatform op de lokale, gewestelijke en federale niveaus, en een administratieve cel die bij het BPB is ondergebracht.

Tot slot is er het **Rechtscollege**, een orgaan dat hoofdzakelijk belast wordt met de validering van de gemeenteraadsverkiezingen, de verkiezingen van de raden van de OCMW's en de politieraden, de juridische geschillen rond vervangingen en van de beslissingen tot afzetting van de leden van de voornoemde raden, de beslissing in de geschillen tussen de OCMW's aangaande de tenlasteneming van de bijstandskosten toegekend aan de burgers en in de geschillen met betrekking tot het beheer van de gemeentelijke ontvangers of van de OCMW's. Het BPB staat in voor de administratieve ondersteuning van het Rechtscollege.

1.3. De interne modernisering

1.3.1. Zelfevaluatie CAF

Alle besturen van het Ministerie zijn midden 2010 begonnen aan een CAF-oefening (*Common assesment framework* – Zelfevaluatiekader voor overheidsdiensten). In 2011 werd deze oefening voortgezet als een omvangrijke zelfevaluatie van de werking van het Ministerie en zijn diensten door groepen van vrijwillige personeelsleden. Zij werken op basis van een op Europees niveau gestandaardiseerd analyserooster (kwaliteitsbenadering) en onderwerpen verschillende criteria zoals het personeelsbeheer, de middelen of de bereikte resultaten aan een grondig onderzoek.⁴

Een kwart van de personeelsleden van het BPB werd hiervoor gemobiliseerd. In 2011 werd een prioriteitsvolgorde bepaald binnen de acties die de zelfevaluatiegroepen voorstelden en er werd een verbeterplan opgesteld. Dit werd aan alle personeelsleden van het BPB voorgesteld tijdens een gezellig evenement, waaruit verscheidene acties voortkwamen:

- De directie Juridische Zaken heeft de laatste hand gelegd aan een vademecum met de gemeenschappelijke sokkel van procedures die alle directies van het BPB toepassen;
- De interne communicatie werd verder ontwikkeld door een toegenomen gebruik van de gedeelde IT-server, door een ideeënbus te plaatsen en door het project van een interne elektronische *newsletter* die vanaf 2012 verschijnt;
- De bestaande documentatie werd systematisch geïnventariseerd om ze makkelijker te kunnen delen. Het documentatiebeheer zal in 2012 verder worden gemoderniseerd.

1.3.2. Het beheersplan

Net als bij de andere besturen van het Ministerie werd in 2011 overgeschakeld naar een mandaatsysteem voor de directeur-generaal. Het beheersplan van laatstgenoemde sluit aan bij de doelstellingen die de Regering vaststelde voor de periode 2011-2016. Er zijn drie soorten acties in vervat:

- Acties die bijdragen tot het vervullen van de transversale doelstellingen voor het gehele Ministerie, zoals gelijke kansen of administratieve vereenvoudiging;
- Het beleid dat gevoerd moet worden t.o.v. de plaatselijke besturen, zoals: de aanpassing van de kieswetgeving, de wijziging van het sociaal handvest, de meerjarigheid van het Brussels preventie- en buurtplan, de overheidsinvesteringen ter begeleiding van de bevolkingsaan groei, etc. Deze thema's worden verder uitgewerkt in de verschillende hoofdstukken van dit verslag;
- Moderniseringsacties die eigen zijn aan het BPB. Die moeten aan volgende doelstellingen tegemoetkomen:
 - De transversaliteit versterken: om een collectief antwoord te bieden op de uitdagingen van de plaatselijke besturen, creëert het BPB interdisciplinaire werkgroepen en ontwikkelen we het delen van documentatie;
 - De expertise vergroten: drie expertisecentra werden opgezet: overheidsopdrachten en publiek-private partnerships; lokale financiën; preventie en veiligheid met de oprichting van het Brussels Observatorium voor Preventie en voor Veiligheid;
 - Een omwenteling teweegbrengen in de informatica: het BPB werkt aan de implementering van een nieuwe toepassing, *Localia*, die een dematerialisering van het dossierbeheer mogelijk zal maken tegen 2012-2013. Tegelijk wordt het project *TxChange* voortgezet: dit beoogt de dossieroverdracht met de plaatselijke besturen te dematerialiseren.

1.3.3. De evaluatie van het gewestelijke beleid ter ondersteuning van de gemeenten

Het opstellen van een methodologisch kader om de doeltreffendheid van het gesubsidieerde beleid te beoordelen, met name op het vlak van preventie, werd opgestart in 2010 en voortgezet in 2011.

4 Voor meer inlichtingen over CAF, zie: www.publicquality.be

2 HET LANDSCHAP VAN DE BRUSSELSE PLAATSELIJKE BESTUREN

2.1. De plaatselijke besturen

De Brusselse plaatselijke besturen tellen heel wat instellingen van uiteenlopende aard, die onderhevig zijn aan wijzigingen. In 2011 is er in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest echter geen instelling afgeschaft of gecreëerd.

Op 31 december 2011 telden we:

- 19 gemeenten (en daarbinnen 8 autonome gemeentebedrijven);
- 19 openbare centra voor maatschappelijk welzijn;
- 6 politiezones;
- 8 ‘gewestelijke’ intercommunales en 8 ‘interregionale’ intercommunales;
- 3 autonome gemeentebedrijven;
- 7 verenigingen hoofdstuk XII⁵;
- 6 verenigingen hoofdstuk XII bis⁶;
- 109 parochiale katholieke kerkfabrieken;
- 1 kathedrale katholieke kerkfabriek;
- 12 protestantse kerkfabrieken;
- 1 anglicaanse kerkfabriek;
- 19 orthodoxe kerkfabrieken;
- 10 joodse gemeentes;
- 8 islamitische gemeenschappen;
- 2 instellingen voor vrijzinnige morele dienstverlening;
- 1 berg van barmhartigheid.

2.2. Het personeel van de plaatselijke besturen

2.2.1. Het personeel van de gemeenten

5 Verenigingen opgericht door een OCMW, overeenkomstig de hoofdstukken XII en XII bis van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. Deze verenigingen voeren uiteenlopende opdrachten uit: verzorgen van schoolmaaltijden, beheren van een ziekenhuis, herwaardering van bepaalde wijken, enz.

6 Dit betreft het netwerk van de Brusselse openbare ziekenhuizen “Iris”.

Aantal personeelsleden per gemeente, per geslacht en per onderverdeling Brussels/pendelaars

Gemeente	Totaal VTE	% mannen / %vrouwen	% Brussels	% statutairen
Anderlecht	1227	50-50	64	37
Brussel	3973	47-53	67	54
Elsene	1483	47-53	68	27
Etterbeek	624	51-49	66	49
Evere	487	38-62	66	42
Ganshoren	199	44-56	64	46
Jette	531	49-51	73	48
Koekelberg	278	57-43	75	18
Oudergem	314	49-51	71	52
Schaarbeek	1165	56-44	73	44
Sint-Agatha-Berchem	219	37-63	70	25
Sint-Gillis	689	49-51	77	24
Sint-Jans-Molenbeek	1141	47-53	74	29
Sint-Joost-ten-Node	558	50-50	N.M.	38
Sint-Lambrechts-Woluwe	676	43-57	72	31
Sint-Pieters-Woluwe	439	44-56	64	37
Ukkel	937	41-59	61	42
Vorst	650	42-58	65	47
Watermaal-Bosvoorde	239	48-52	73	53

Bron: bijlagen bij de begrotingen van de gemeenten voor 2011

2.2.2. Het personeel van de OCMW's

Aantal personeelsleden in voltijdse equivalenten (VTE) in de Brusselse OCMW's en het percentage mannen en vrouwen, Brussels/pendelaars en statutairen. Dat houdt ook de mensen in die tewerkgesteld zijn in het kader van 'artikel 60'⁷. De OCMW's van Vorst, Sint-Gillis, Schaarbeek en Sint-Lambrechts-Woluwe hebben niet alle gegevens bezorgd.

OCMW's	Totaal VTE	% mannen / %vrouwen	% Brussels	% statutairen
Anderlecht	680	39-61	68	32
Brussel	1888	33-67	63	24
Elsene	625	48-52	77	17
Etterbeek	398	33-67	79	14
Evere	199	29-71	67	21
Ganshoren	137	22-78	68	33
Jette	103(1)	21-79	60	N.M.
Koekelberg	89	24-76	67	14
Oudergem	135	23-77	65	25

⁷ L'article 60, §7 de la loi organique des CPAS donne pour mission aux CPAS, d'une part de prendre toutes les dispositions nécessaires afin de mettre à l'emploi un bénéficiaire lorsqu'il doit justifier d'une période de travail pour obtenir le bénéfice complet d'allocation de chômage et afin de favoriser son expérience professionnelle ; d'autre part, de mettre les bénéficiaires à la disposition de certains utilisateurs tels qu'un autre CPAS, une commune, une ASBL ou un autre partenaire moyennant la conclusion d'une convention.

Schaarbeek	770	N.M.	N.M.	35
Sint-Agatha-Berchem	179	30-70	69	20
Sint-Gillis	318	N.M.	N.M.	14
Sint-Jans-Molenbeek	755	45-55	81	5
Sint-Joost-ten-Node	261	41-59	70	17
Sint-Lambrechts-Woluwe	N.M.	N.M.	N.M.	N.M.
Sint-Pieters-Woluwe	220	28-72	73	23
Ukkel	491	32-68	76	10
Vorst	193	N.M.	N.M.	15
Watermaal-Bosvoorde	176	32-68	79	20

(1) zonder de statutairen

Bron: bijlagen bij de begrotingen voor 2010 van de OCMW's

2.3. De financiën van de plaatselijke besturen

2.3.1. De gemeenten

De goedkeuring van de rekeningen voor het begrotingsjaar 2010 biedt een gelegenheid om een stand van zaken op te maken van de evolutie van de financiële gezondheid van de gemeenten naar aanleiding van de bijkomende steun van het Gewest sinds 2007. De vergelijking heeft dus betrekking op de evolutie tussen de rekeningen 2006 en 2010.

In 2006 hadden 10 gemeenten een deficit op het eigen dienstjaar; terwijl op de rekeningen 2010 slechts 3 gemeenten in die situatie verkeerden. Wat het samengeteld gecumuleerd resultaat van de gewone reserves betreft, is de toestand verbeterd, met 4 gemeenten in deficit in 2006 en geen enkele meer sinds 2010. De toestand van het samengeteld gecumuleerd resultaat van de gewone reserves is duidelijk verbeterd: in 2006 hadden de gemeenten een geconsolideerd boni van 146 miljoen, terwijl dit 220 miljoen bedroeg in 2010.

Onderverdeling van de gewone ontvangsten (18 gemeenten zonder Brussel) op de rekeningen 2006 en 2010.

Soort ontvangst	Rekening 2006	Rekening 2010
Dotaties	20%	18%
Fiscaliteit	9%	10%
Personenbelasting	14%	14%
Onroerende voorheffing	29%	28%
Prestaties	6%	7%
Schuldontvangsten	7%	6%
Andere transfers	15%	18%
Totaal	100%	100%

Bron: interne gegevens bij het BPB

Deze verdeling blijft redelijk stabiel; we merken tegenover 2006 echter een toename van het aandeel van de andere transfers (15% wordt 18%), een rechtstreeks effect van de nieuwe subsidies (30 miljoen euro voor de verbetering van de begrotingstoestand van de gemeenten en 7,5 miljoen euro in het kader van de economische ontwikkeling). De schuldontvangsten blijven behouden, ondanks de zwakke dividenden van de Gemeentelijke Holding, dankzij het uitzonderlijke Interfin-dividend van 32 miljoen euro.

Structuur van de ontvangsten en uitgaven op de rekening 2010, in euro.

Rekeningen 2010	Anderlecht	Brussel	Elsene	Etterbeek	Evere	Ganshoren	Jette	Koekelberg	Oudergem	Schaarbeek
ONTVANGSTEN										
Prestaties	7.301.736	37.815.410	11.922.712	4.650.074	3.518.324	993.519	4.441.489	1.323.709	2.806.253	10.910.665
Overdrachten	120.109.656	462.299.963	129.864.108	65.720.422	48.604.272	21.650.647	56.011.751	22.670.423	34.913.652	148.958.392
Schuld	7.691.648	21.947.751	11.006.468	4.057.255	3.325.135	1.593.326	3.435.119	1.275.207	3.068.861	9.848.026
TOTAAL ONTVANGSTEN zonder gesubs. Onderw.	135.103.041	522.063.124	152.793.288	74.427.751	55.447.732	24.237.492	63.888.360	25.269.340	40.788.766	169.717.083
UITGAVEN										
Personeel	63.221.269	180.180.406	59.940.401	28.824.514	23.666.097	8.934.551	26.891.784	11.472.749	18.504.663	61.012.788
Werkling	15.073.885	64.352.773	14.696.316	7.028.506	5.458.949	1.627.334	5.909.609	1.977.112	3.641.001	12.740.701
Overdrachten	43.650.371	200.210.706	46.999.183	23.929.754	20.018.697	9.776.131	20.675.969	8.895.096	11.717.659	74.432.541
Schuld	12.516.971	68.221.092	15.603.319	11.770.868	4.609.927	2.083.317	8.641.811	1.658.225	3.419.170	13.421.420
TOTAAL UITGAVEN zonder gesubs. Onderw.	134.462.497	512.964.977	137.239.218	71.553.642	53.753.670	22.421.333	62.119.173	24.003.182	37.282.493	161.607.450
RESULTAAT EIGEN DIENSTJAAR	640.544	9.098.147	15.554.071	2.874.109	1.694.062	1.816.159	1.769.187	1.266.158	3.506.272	8.109.633
Vroegere dienstjaren	-2.061.693	27.826.106	16.440.402	8.837.796	4.067.030	3.890.499	2.050.745	14.211.621	1.121.591	11.723.229
Overboekingen ontvangsten	229.961	0	7.966.354	0	0	0	0	191.211	50.000	0
Overboekingen uitgaven	0	9.098.147	23.199.928	828.500	0	0	1.399.019	245.998	2.500.000	8.070.000
GEaccumuleerd RESULTAAT	-1.191.188	27.826.106	16.761.099	10.883.406	5.761.092	5.706.659	2.420.913	15.422.993	2.177.863	11.762.863
Gewone reserves	608.775	0	4.126.215	1.412.286	1.239.468	3.718	1.199.019	74.368	15.485.146	2.419.748
Rekeningen 2010	Sint-Agatha-Berchem	Sint-Gillis	Sint-Jans-Molenbeek	Sint-Joost-ten-Noode	Sint-Lambrechts-Woluwe	Sint-Pieters-Woluwe	Ukkel	Vorst	Watermaal-Bosvoorde	Gewest
ONTVANGSTEN										
Prestaties	1.815.116	4.487.221	4.495.727	4.501.256	7.566.150	4.698.099	7.036.824	4.009.714	2.424.188	126.668.186
Overdrachten	24.438.243	79.658.532	102.850.624	51.653.095	57.781.988	44.423.011	85.337.890	61.908.755	33.134.640	1.651.990.065
Schuld	1.480.875	5.523.952	5.277.650	2.943.969	4.878.806	3.894.870	7.494.086	3.931.272	2.575.554	105.249.831
TOTAAL ONTVANGSTEN zonder gesubs. Onderw.	27.734.234	89.619.705	112.624.002	59.098.319	70.226.944	53.015.981	99.868.800	69.849.741	38.134.381	1.883.908.082
UITGAVEN										
Personeel	9.764.931	35.024.019	50.366.926	28.354.420	31.328.928	24.938.646	46.150.352	34.266.293	15.831.991	75.875.927
Werkling	3.168.577	8.285.241	10.135.667	5.944.488	8.763.895	5.470.383	9.733.595	6.077.554	3.920.680	194.006.265
Overdrachten	9.706.619	30.000.482	43.427.944	21.722.160	22.616.622	14.016.694	31.387.766	26.299.877	11.221.867	670.706.139
Schuld	3.480.675	8.886.540	8.910.209	6.439.741	5.474.865	2.811.677	9.063.148	4.416.342	2.500.388	193.929.704
TOTAAL UITGAVEN zonder gesubs. Onderw.	26.120.801	82.196.281	112.840.746	62.460.810	68.184.311	47.237.401	96.335.060	71.060.067	33.474.926	1.877.318.035
RESULTAAT EIGEN DIENSTJAAR	1.613.433	7.423.424	-216.745	-3.362.490	2.042.633	5.778.580	5.533.739	-1.210.326	4.659.456	66.590.048
Vroegere dienstjaren	1.679.096	5.764.123	3.231.121	15.841.729	1.800.819	11.361.490	7.781.714	8.858.568	5.341.426	149.767.414
Overboekingen ontvangsten	93.726	0	0	0	0	0	0	0	0	9.393.166
Overboekingen uitgaven	1.413.796	1.500.000	0	0	2.857.910	7.141.686	1.200.000	222.988	1.679.039	61.356.277
GEaccumuleerd RESULTAAT	1.972.459	11.687.547	3.014.376	12.479.239	985.543	10.133.635	10.118.453	8.152.431	8.321.842	164.394.351
Gewone reserves	963.796	0	6.663.193	619.734	5.062.910	4.968.845	0	10.579.626	1.085.980	56.512.827

De ontvangsten van een gemeente zijn afkomstig van verschillende bronnen:

- › de ontvangsten uit prestaties zijn die waarvoor de gemeente als tegenprestatie werk verricht, iets levert of een dienst verleent. Het kan bijvoorbeeld gaan om huurinkomsten, inkomgelden voor culturele en sportinfrastructuur, de bijdrage van de ouders voor schoolvervoer, -maaltijden en -opvang of de invordering van administratieve kosten;
- › de transferontvangsten zijn die waarvoor de gemeenten geen enkele rechtstreekse bijdrage leveren (taksen en belastingen, subsidies, dotaties):
 - dotaties: bedragen die de gewestelijke overheid toekent aan de gemeenten in het kader van de algemene financiering. De gemeenten moeten het gebruik ervan niet verantwoorden;
 - fiscaliteit:
 - belastingen die de gemeenten heffen op bedrijven, erfgoed, administratieve prestaties, enz.;
 - PB: personenbelasting. Ontvangsten die verband houden met de gemeentelijke opcentiemen, die gemiddeld 6,62% bedroegen in 2011;
 - OV: onroerende voorheffing. Ontvangsten die verband houden met de gemeentelijke opcentiemen, met een gemiddelde van 2750 op centiemen in 2011;
 - subsidies: in tegenstelling tot de dotaties zijn subsidies bijdragen die de gemeenten krijgen met een specifiek doel, en ze moeten het gebruik ervan verantwoorden;
- › de schuldontvangsten omvatten hoofdzakelijk de dividenden die de gemeenten krijgen van de intercommunales (gas, elektriciteit, water, enz.) en daarnaast de kredietinteressen.

Onderverdeling van de gewone uitgaven (18 gemeenten zonder Brussel) op de rekeningen 2006 en 2010.

Soort uitgave	Rekening 2006	Rekening 2010
Personeel in dienstactiviteit	36,7%	37,5%
Pensioenen	7,9%	6,8%
Werking	10,0%	9,9%
OCMW	14%	15%
Politiezones	13,4%	14,3%
Andere transfers	8,6%	6,8%
Schuld	8,9%	9,6%
Totaal	100%	100%

Bron: interne gegevens bij het BPB

Sinds 2006 is het aandeel van de uitgaven voor het actieve personeel erg stabiel, maar hetzelfde kan niet gezegd worden van de dotaties aan de OCMW's en de politiezones, die sterk toenemen.

De uitgaven van een gemeente worden uitgesplitst in de volgende posten:

- › de personeelsuitgaven worden onderverdeeld in de uitgaven voor het actieve personeel (wedde, vakantiegeld, sociale bijdragen) en de uitgaven voor de pensioenen van het statutaire personeel;
- › de werkingskosten omvatten onder meer de aankopen van materiaal, de kosten voor het onderhoud van de gebouwen en het wegennet;
- › de transferuitgaven groeperen de bijdragen van de gemeenten om het tekort van de OCMW's, de politiezones en de openbare ziekenhuizen aan te zuiveren, en de subsidies aan verenigingen;
- › de schulduitgaven betreffen de terugbetaling van de schuld (kapitaal en interesten).

Als de ontvangsten hoger zijn dan de uitgaven, dan kan de gemeente reserves aanleggen. Deze spaarpot "verdwijnt" uit de begroting via een overboekingsuitgave, die ook gebudgetteerd wordt. Omgekeerd kan de gemeente,

als ze het geplaatste geld nodig heeft, dit terughalen *via* een overboekingsontvangst.

2.3.2. De OCMW's

Vergelijking tussen de samengevoegde exploitatie- en investeringsontvangsten en uitgaven van de 19 Brusselse OCMW's op de begrotingen 2009, 2010 en 2011, in euro

EXPLOITATIE	BEGROTING 2009	BEGROTING 2010	BEGROTING 2011	Evolutie B2009/B2011 in %
Ontvangsten				
Prestaties	130.268.318	132.524.493	143.584.263	+10
Transfers (zonder gemeentelijke dotatie)	428.136.130	489.262.820	536.151.659	+25
Gemeentelijke dotatie	244.290.265	253.301.571	259.055.033	+6
Financiële producten	1.481.210	1.175.296	971.027	-34
Inhoudingen	2.961.099	3.924.328	3.198.531	+8
Totaal zonder interne facturering	807.137.022	880.208.507	942.960.513	+17
Interne facturering	21.473.514	19.809.134	19.243.176	-10
Totaal	828.610.535	900.017.641	962.203.689	+16
Uitgaven				
Personeel	329.779.696	340.238.207	359.950.050	+9
Werking	73.199.179	78.619.830	80.951.951	+11
Herverdeling	379.753.461	436.502.515	474.381.881	+25
Financiële lasten	11.684.963	11.025.429	12.924.386	+11
Inhoudingen	2.877.150	4.037.490	3.380.871	+18
Totaal zonder interne facturering	797.294.450	870.423.472	931.589.139	+17
Interne facturering	19.155.554	16.355.674	16.684.116	-13
Totaal	816.450.003	886.779.146	948.273.255	+16
BALANS EXPLOITATIE	12.160.532	13.238.495	13.930.434	+15
INVESTERINGEN				
Ontvangsten	255.341.527	225.233.490	281.415.606	+10
Uitgaven	267.502.059	238.471.986	295.346.040	+10
BALANS INVESTERINGEN	-12.160.532	-13.238.495	-13.930.434	+15
SALDI				
Algemeen totaal ontvangsten	1.083.952.062	1.125.251.132	1.243.619.295	+15
Algemeen totaal uitgaven	1.083.952.062	1.125.251.132	1.243.619.295	+15
Lopend saldo	0	0	0	

Bron: begrotingen van de OCMW's

De cijfers illustreren de grote toename van de uitgaven van de Brusselse OCMW's. Die valt grotendeels te verklaren door het groeiende aantal mensen die beantwoorden aan de toekenningscriteria voor het leefloon (deels gefinancierd door de federale overheid) en het equivalente leefloon (volledig gefinancierd door de federale overheid). De geraamde herverdelingsuitgaven zijn hierdoor met 25% gestegen tussen 2009 en 2011. Dit brengt natuurlijk ook een stijging van de personeels- en werkingsuitgaven met zich mee.

Aan de inkomstenkant nemen de transfers in dezelfde mate toe als de uitgaven. Enerzijds betaalt de overheid een groot deel van de leeflonen, en anderzijds is de gemeentelijke dotatie aan de OCMW's gestegen. Dit fenomeen

heeft een directe weerslag op de eigenlijke gemeentelijke financiën.

2.4. De wetswijzigingen

Na een consultatiefase in 2010 verscheen op 4 februari 2011 een administratieve omzendbrief die de draagwijdte preciseerd van de maatregelen vervat in het Plaatselijke Bestuursplan, alsook hun uitvoering.

De ordonnantie van 8 april 1993 houdende oprichting van het Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de gemeentelijke thesaurieën (BGHGT) werd gewijzigd door de ordonnantie van 24 november 2011. Het doel is het BGHGT toe te laten aan de gemeenten langetermijnleningen toe te kennen, gedeeltelijk of volledig, voor de financiering van hun investeringen.

2.5. De bouwwerven voor 2011

De gemeentelijke instellingen zijn geen gesloten wereldje. Door maatschappelijke evoluties, debatten en innovaties, zowel op technisch als op institutioneel vlak, wijzigt hun handelswijze constant.

Een van die veranderingen is de bevolkingsgroei die Brussel doormaakt en zal doormaken tussen nu en 2020. Daardoor moet het aanbod aan openbare infrastructuur uitgebreid worden: scholen, crèches, sportcentra, sociale woningen, ziekenhuizen, rusthuizen. Om deze evolutie het hoofd te bieden, rekent de overheid steeds vaker op originele financieringsbronnen.

Tegelijkertijd wordt op plaatselijk vlak met nieuwe beheersstructuren geëxperimenteerd: de oprichting van nieuwe juridische entiteiten zoals de zelfstandige gemeentebedrijven is daar een voorbeeld van.

Vooruitlopen op die veranderingen en ze begeleiden is een prioriteit voor het BPB. Het bestuur adviseert regelmatig de regering over de gepaste juridische omka-

dering, over de controle die uitgeoefend moet worden of over de financiële gevolgen van een project voor de rekening van de gemeente in kwestie.

Dit zijn enkele van de vele uitdagingen waar het BPB zich in 2011 over gebogen heeft:

- › **De autonome gemeentebedrijven en de gemeentelijke vzw's.** Het BPB heeft de mogelijkheden onderzocht om de oprichting, organisatie en controle van de autonome gemeentebedrijven juridisch beter te omkaderen, alsook de mogelijkheden waarover de gemeenten beschikken om hun vzw's te controleren;
- › **De samenwerkingsovereenkomsten.** De gewestgrenzen vallen niet altijd samen met die van andere instellingen waarvoor de gewesten weliswaar bevoegd zijn. Hetzelfde geldt voor de transgewestelijke intercommunales, de begraafplaatsen die buiten het Gewest zijn gelegen en de beheersorganen van de erkende erediensten. In die domeinen werkt het BPB in overleg met de andere twee gewesten aan het sluiten van samenwerkingsovereenkomsten die een vereenvoudiging van de bestaande procedures mogelijk moeten maken (erediensten) of die een juridisch vacuüm moeten dichten (transgewestelijke intercommunales, begraafplaatsen);
- › **De uitvoering van de ordonnantie van 4 september 2008 ter bevordering van diversiteit in het Brussels gewestelijk openbaar ambt.** Het BPB heeft de mogelijkheden tot uitvoering van deze ordonnantie bij de plaatselijke besturen verkend, onder andere via de subsidies waarin deze tekst voorziet. De bedoeling is zo snel mogelijk een uitvoeringsbesluit, een omzendbrief en een subsidiebesluit te publiceren om de wil van de wetgever te kunnen operationaliseren.

3 DE TOEZICHTSACTIVITEIT

3.1. Toezicht als regale activiteit

Het toezicht is een historische opdracht van het BPB en blijft een belangrijk element van het beleid inzake plaatselijke besturen. Het is de tegenhanger van de autonomie die wordt verleend aan de gedecentraliseerde plaatselijke besturen. Door toezicht uit te oefenen zorgt het Gewest ervoor dat de plaatselijke overheden de wet niet schenden en het algemene belang niet schaden door de beslissingen die ze nemen. We onderscheiden:

- het **gewone** toezicht op de akten van de plaatselijke besturen die onder het plaatselijke belang vallen. Dit is de controle van het plaatselijke beheer in het algemeen;
- het **specifieke** toezicht dat georganiseerd wordt door een overheid als ze de toepassing wil controleren van een wet die onder haar bevoegdheid valt. Dat is bijvoorbeeld het geval voor de vicegouverneur voor de toepassing van de taalwetten op het personeel van de plaatselijke besturen.

De twee toezichtsprocedures kunnen naast elkaar bestaan.

In België is het Gewest op het grootste deel van het grondgebied de overheid die het gewone toezicht uitoefent⁸ op de gemeentelijke instellingen⁹. De controle is wel strikt gereguleerd door de wet, en duidelijke regels bepalen welke vormen de toezichtscontrole kan aannemen, de akten die er verplicht aan onderworpen zijn en de termijnen die nageleefd moeten worden.

De gewestregering oefent ook, volgens regels die vergelijkbaar zijn met de regelgeving die van kracht is voor de gemeenten, het gewone toezicht uit op de intercommunales, de politiezones en de organen voor het beheer van de temporalieën van de erkende erediensdiensten.

- 8 De Duitstalige gemeenschap is bevoegd voor de uitoefening van het toezicht op haar grondgebied. De twee gemeenten met een speciaal statuut, Voeren en Komen-Waasten, zijn onderworpen aan een bijzonder toezichtsregime waarin het College van provinciegouverneurs tussenkomt.
- 9 Moeten opgevat worden als 'gemeentelijke instellingen': de gemeenten natuurlijk, maar ook de autonome overheidsbedrijven, de kerkfabrieken, de pandhuizen, enz.

Het Verenigd College oefent dan weer het gewone toezicht uit op de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en de verenigingen, in het bijzonder de ziekenhuisverenigingen, die afhangen van de OCMW's (ze worden verenigingen 'hoofdstuk XII' en 'hoofdstuk XII bis' genoemd, als verwijzing naar twee hoofdstukken van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn).

Totaal aantal dossiers die in 2011 zijn binnengekomen bij het BPB, per directie.

Directie	Aantal dossiers
Gemeentepersoneel	6.953
Juridische zaken	756
Financiën	1.144
Overheidsopdrachten	1.348
Specifieke initiatieven	1.592
Toezicht op de OCMW's	10.660
Gesubsidieerde werken	71
Algemene directie	11
Totaal	22.505

Bron: interne gegevens BPB

Deze gegevens zijn louter informatief en mogen absoluut niet gebruikt worden om de directies onderling te vergelijken. Een dossier betreft immers heel uiteenlopende situaties: dat kan gaan van een gemeenterekening (een dossier) tot een belastingverordening, via tuchtsancties tegen een personeelslid van een plaatselijk bestuur en een analisenota over de financiële gezondheid van de gemeenten.

3.2. Het adviserend toezicht

Sinds zijn ontstaan in 1996 is het BPB grondig veranderd. Zijn toezichhoudende rol gaat steeds meer gepaard met een adviserende rol. Het BPB wil op dit vlak een proactief beleid voeren: veeleer dan een beslissing die een lokale overheid nam te sanctioneren, wil het – met inachtneming van de gemeentelijke autonomie – zijn expertise aanbieden voor de besluitvorming. Daardoor is een toezichtmaatregel niet meer nodig. De beslissing zal bovendien sneller effect sorteren en aan kwaliteit gewonnen hebben.

Zo stelt de directie Financiën elk jaar gedetailleerde rondzendbrieven op met aanbevelingen die erop gericht zijn de gemeenten te helpen hun begrotingen en hun rekeningen op te stellen, en er worden samenkomsten georganiseerd om de ingewikkeldste aspecten ervan uit te leggen.

De directie Overheidsopdrachten bleef in 2011 haar adviesdiensten aanbieden aan de personeelsleden van de plaatselijke besturen die belast zijn met het gunnen en sluiten van overheidsopdrachten. Enkele problemen waarmee zij in aanraking kwamen: de moeilijkheid om objectieve criteria inzake technische bekwaamheid op te stellen die verband houden met het voorwerp van de opdracht, met het oog op de kwalitatieve selectie van de projectontwerpers; het gepast integreren van een adviescomité – waarin gemeentelijke verantwoordelijken en externe experts zetelen – in het beslissingsproces voor de gunning van architectuuropdrachten. We noteren ook steeds meer vragen van de gemeenten in verband met de eigenlijke uitvoering van hun opdrachten, wanneer ze geconfronteerd worden met moeilijkheden door tekortkomingen van de opdrachtnemers of wanneer ze projecten moeten aanpassen tijdens de uitvoering ervan.

De directie Overheidsopdrachten is bovendien sterk betrokken bij de organisatie van de WIGOO (werk- en informatiegroep overheidsopdrachten) aan de zijde van de gemeenten, die er het voorzitterschap (Elsene) en het secretariaat (Evere) van waarnemen. Naast haar deelname aan de driemaandelijke vergaderingen, aan een studiereis naar Rijsel en een colloquium op 20 oktober 2011, heeft ze samen met de gemeenten gedurende enkele werkdagen gebrainstormd over de centralisering van de aankopen van de gemeenten en stelde ze diverse mogelijke scenario's en acties op. Na afloop van deze denkoefening werd een procedure opgezet die de gemeenten die dat wensen, moet toelaten een beroep te doen op de overheidsopdrachten voor aanneming van leveringen en diensten gegund door de directie Aankopen en Logistiek van het MBHG die in dit kader als opdrachtcentrale optreedt.

Bij het naderen van de inwerkingtreding van de nieuwe wetgeving op de overheidsopdrachten en teneinde de directe betrokkenen zo goed mogelijk voor te bereiden,

heeft de directie Overheidsopdrachten twee intensieve opleidingscycli georganiseerd in verband met de gunning en de uitvoering van overheidsopdrachten. Deze opleidingen werden verstrekt aan enerzijds het personeel van de gemeenten en de OCMW's via de gewestelijke school voor openbaar bestuur, en anderzijds aan het personeel van het MBHG. Tussen september en december 2011 werden op die manier 26 opleidingsdagen verstrekt aan een publiek van 125 gemeente- en OCMW-personeelsleden en 75 MBHG-personeelsleden. De directie Overheidsopdrachten is voorts ingegaan op de vragen van andere overheidsinstellingen door opleidingen op maat te geven zoals voor de vzw ATRIUM of door te komen spreken op diverse colloquia en vergaderingen (workshop van het netwerk van duurzame aankopers (Leefmilieu Brussel BIM), colloquium voor de 20ste verjaardag van FEBRAP (Brusselse Federatie van de Ondernemingen voor Aangepast Werk), project "PASE-Forest" (sociale clausules in overheidsopdrachten).

Tot slot hebben de directies Specifieke Initiatieven en Overheidsopdrachten op 30 maart 2011 een opleidingsdag over overheidsopdrachten georganiseerd, die sterk geapprecieerd werd door de terreinactoren die bij de preventiemaatregelen betrokken zijn (met name de administratieve en financiële coördinatoren).

3.3. Het toezicht op de gemeenten

3.3.1. Principes

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kan de regering een akte van een gemeente via een besluit schorsen of annuleren. Het gaat om een algemeen en facultatief toezicht, want elke gemeentelijke akte kan het voorwerp uitmaken van een toezichtsmaatregel, maar de regering is niet verplicht het toezicht uit te oefenen. In het geval van een schorsing kan de gemeente de afgekeurde beslissing handhaven door ze te verantwoorden, of ze intrekken. Een vernietiging blijft mogelijk

als de gemeente de beslissing handhaaft. Een akte die onderworpen is aan het algemene toezicht is helemaal geldig en kan onmiddellijk uitgevoerd worden, behalve enkele uitzonderingen die te maken hebben met overheidsopdrachten.

Anderzijds moet een reeks akten die zijn opgesomd in de ordonnantie van 14 mei 1998 houdende regeling van het administratief toezicht op de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verplicht goedgekeurd worden door het Gewest voor ze van kracht kunnen worden. Het gaat hier om een **bijzonder goedkeuringstoezicht**.

Tot slot kan het Gewest zich, in heel beperkte gevallen waar de gemeente tekortschiet, in de plaats stellen van de gemeente. Dan gaat het om een **vervangings-toezicht**, dat uitgeoefend kan worden via maatregelen van ambtswege of door een bijzondere commissaris te sturen naar de gemeente in kwestie.

Om het werk van het bestuur te vergemakkelijken en om te vermijden dat de diensten overstelpt worden met te veel dossiers, sommen de ordonnantie van 14 mei 1998 en het bijhorende uitvoeringsbesluit van 16 juli 1998 de beslissingen op die de gemeenten verplicht 'in extenso' (dat wil zeggen samen met alle documenten die met de beslissing te maken hebben) moeten doorsturen naar het Gewest, in het bijzonder alle beslissingen die het voorwerp uitmaken van een bijzonder goedkeuringstoezicht en nog veel andere beslissingen. De beslissingen die niet verplicht doorgegeven moeten worden, worden samengevat in een lijst die naar het bestuur wordt gezonden. Die lijst moet een beknopte en duidelijke beschrijving omvatten van al die beslissingen van de gemeenteraad. Het bestuur kan, als het dat wil, deze beslissingen opvragen voor nader onderzoek.

De wetgeving bepaalt ook dat de regering termijnen moet naleven om een gemeentelijke beslissing te onderzoeken en het toezicht uit te oefenen. Zodra de termijn verstreken is, kan de beslissing niet langer het voorwerp uitmaken van een toezichtsmaatregel.

Wat het gemeentepersoneel betreft, wordt een specifiek schorsingstoezicht inzake de naleving van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken uitgeoefend door de vicegouverneur, naast het gewone toezicht van het Gewest.

3.3.2. Het gewone toezicht op de gemeenten in 2011

Aantal ministeriële besluiten dat een toezichtsbeslissing ten opzichte van de gemeenten inhoudt, bekendgemaakt in 2011.

Soort besluit	Aantal
Schorsing	51
Vernietiging	24
Goedkeuring	62
Niet-goedkeuring	17
Begrotingshervorming	3

Bron: interne gegevens bij het BPP

Naast die toezichtsmaatregelen formuleert het bestuur regelmatig opmerkingen gericht aan de gemeenten, zonder daarom een toezichtsmaatregel te nemen.

De gemeentelijke begrotingen en rekeningen maken het voorwerp uit van een goedkeuringsbesluit dat de cijfergegevens die ze bevatten definitief vastlegt. Het bestuur corrigeert bij die gelegenheid de technische fouten en/of een gebrek aan inschrijving die ze vaststelt in de begrotingen of de rekeningen

Martine Fourmeaux, Directie Gemeentepersoneel

Mijn loopbaan bij de overheid begon op 21 september 1978 bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Ik werd op 1 juli 1983 ambtshalve aangewezen voor het Ministerie van het "Brussels Gewest", als administratief adjunct. Ik stelde er de Indicator van het Bestuur Plaatselijke Besturen – Toezicht op de Gemeenten op. Onlangs werd ik in mijn huidige functie benoemd, en nu ben ik dossierbeheerder bij de directie Gemeentepersoneel waar ik belast ben met de gemeenten Vorst, Ganshoren, Sint-Jans-Molenbeek, Sint-Joost-ten-Node en Sint-Pieters-Woluwe. Mijn taak bij de directie bestaat in het controleren of de beslissingen die de plaatselijke besturen nemen wettelijk en conform het algemene belang zijn. In 2011 heb ik met name 2215

dossiers onderzocht en verwerkt. In het kader van de ordonnantie van 14 mei 1998 zijn de akten die verplicht verzonden moeten worden onder andere de akten houdende intrekking of rechtvaardiging van een opgeschorte akte, de gemeentereglementen, de wervingen, de indienstnemingen, de pensioneringen van het personeel, de indienstnemingen en ontslagen van contractueel personeel, de preventieve schorsingen en de tuchtstraffen, met uitzondering van de waarschuwingen en berispingen. Inzake het gemeentepersoneel oefent de Vicegouverneur van het Arrondissement Brussel-Hoofdstad een specifiek schorsend toezicht uit wat betreft de naleving van de wetten op het taalgebruik in bestuurszaken. De door de Vicegouverneur geschorste akten worden ons toegezonden, omdat die onder het gewone administratieve toezicht vallen. Het analyseren van deze stukken vormt een groot deel van de activiteiten van de directie. Veel van deze dossiers werden vernietigd, terwijl andere afgesloten werden met het behoud van de gemeentelijke beslissing. De personeelsmateriales die ter goedkeuring worden voorgelegd, zijn de personeelsformatie, de voorwaarden voor werving en bevordering van het gemeentepersoneel, de bezoldigingsregeling en de weddenshalen, de vergoedingen, de toelagen, de pensioenreglementen en de financieringswijze van de pensioenen, en de ambtshalve ontslagen. In 2011 hebben diverse gemeenten beslist om hun bezoldigingsregeling te wijzigen teneinde tegemoet te komen aan de vereisten opgelegd door het project "Capelo" (Carrière Public Electronique – Elektronische Loopbaan). Het "Capelo"-programma werd opgezet door de instellingen die een wettelijk pensioenstelsel beheren, om de in het generatiepact vastgelegde doelstellingen te bereiken. In dit verband moeten de gegevens over de loopbaan van de personeelsleden van de overheidsdiensten naar de RSZPPO worden verstuurd door middel van de multifunctionele loonaangifte. Daarnaast heb ik een kit met werkprocedures opgesteld die het mogelijk maakt de noodzakelijke kennis voor de uitoefening van mijn functie over te dragen. Die kit bevat alle taken die uitgevoerd moeten worden voor de verwerking van de verschillende dossiers, de referentiedocumenten, de werkinstrumenten, het specifieke vocabularium en de contactpersonen met wie ik samenwerk. Dit document is een onmisbare tool wanneer een personeelslid onverwacht de last van een andere gemeente moet overnemen.

3.4. Het toezicht op de OCMW's

3.4.1. Principes

De wet van 8 juli 1976, gewijzigd door de ordonnantie van 3 juni 2003, organiseert het toezicht op de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. Hoewel de beginselen ervan gelijkenissen vertonen met het toezicht op de gemeenten, zijn er toch enkele specifieke verschillen. Allereerst worden de beslissingen van de OCMW's onderworpen aan een dubbel toezicht:

- › Het college van burgemeester en schepenen kan de uitvoering schorsen van elke beslissing van het OCMW die het gemeentelijke belang schaadt, en in het bijzonder de financiële belangen van de gemeente. Het schorsingsbesluit wordt meegedeeld

aan het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en het OCMW kan zijn beslissing handhaven of intrekken. Het College kan een behouden beslissing vernietigen;

- › Het verenigd college kan de beslissing van een OCMW schorsen om redenen van wettelijkheid of algemeen belang. Het OCMW kan zijn beslissing intrekken of handhaven. Als het OCMW zijn beslissing handhaaft, kan het verenigd college die vernietigen.

Het gaat dus hoofdzakelijk om een algemeen toezicht. Bovendien bestaan er, in tegenstelling tot het toezicht op de gemeenten, geen lijsten met akten die verplicht moeten worden doorgegeven aan het bestuur: alle akten moeten doorgegeven worden, met uitzondering van de akten die de toekenning van sociale steun betreffen. Het goedkeuringstoezicht wordt beperkt tot het statuut en het personeelskader, tot het oprichten van verenigingen en tot de eindrekening van het beheer door de ontvanger.

3.4.2. Het gewone toezicht op de OCMW's in 2011

Aantal ministeriële besluiten die een toezichtsbeslissing inhouden ten opzichte van de OCMW's, bekendgemaakt in 2011

Soort besluit	Aantal
Schorsing	27
Vernietiging	6
Goedkeuring	69
Niet-goedkeuring	4

Bron: interne gegevens bij het BPB

3.5. Het toezicht op de inter-communales

De ordonnantie van 19 juli 2001 vormt het juridische basiskader voor de organisatie van het gewone administratieve toezicht op de beslissingen van de Brusselse intercommunales. Het BPB heeft 335 dossiers ontvangen in 2011. Het Bestuur heeft één vernietiging meegedeeld en formuleerde opmerkingen over vijftien andere dossiers.

3.6. Het toezicht op de meergemeentenpolitiezones

3.6.1. Principes

Tot de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, van kracht werd, maakte de gemeentepolitie integraal deel uit van de materies die onder het plaatselijke belang vallen. De gewesten waren dan ook als enige bevoegd om het gewone toezicht op politiemateries te organiseren en uit te oefenen. De wet van 7 december 1998 voert een specifiek toezicht in op de meergemeentenpolitiezones, want de lokale politie wordt niet langer beschouwd als een materie die uitsluitend deel uitmaakt van het gemeentelijke belang. Sindsdien bestaan er twee vormen van toezicht naast elkaar:

- een specifiek toezicht dat de materies betreft waarvoor de federale overheid bevoegd is, en dat in Brussel wordt uitgeoefend door de gouverneur van het administratieve arrondissement Brussel-Hoofdstad;
- een gewoon toezicht op alle akten, uitgeoefend door het Gewest.

3.6.2. Het gewone toezicht op de meergemeentenpolitiezones in 2011

Aantal ministeriële besluiten die een toezichtsbeslissing inhouden met betrekking tot de meergemeentenpolitiezones, bekendgemaakt in 2011

Soort besluit	Aantal
Schorsing	6
Vernietiging	1
Goedkeuring	8
Niet-goedkeuring	0

Bron: interne gegevens bij het BPB

In het geheel hebben de politiezones 1010 dossiers doorgegeven.

3.7. Het toezicht op de erediensten

3.7.1. Principes

De procedure die toegepast wordt inzake het toezicht op de beheersorganen van de erkende erediensten verschilt aanzienlijk van de procedure die van toepassing is op de andere plaatselijke besturen.

Allereerst is de wettelijke basis die deze activiteit omkadert veel ouder: het gaat hoofdzakelijk om teksten uit de tijd van Napoleon¹⁰ en om de wet van 4 maart 1870 op de temporalieën van de erediensten en de bijhorende toepassingsbesluiten.

Om financiering te kunnen genieten, moet een eredienst erkend zijn en georganiseerd zijn in plaatselijke gemeenschappen. Die moeten ook erkend zijn en worden dan beschouwd als plaatselijke openbare instellingen. In dat opzicht worden hun begrotingen en hun rekeningen en andere akten door hun organen onderworpen aan een bijzonder goedkeuringstoezicht. Er moet een advies gevraagd worden aan het representatieve orgaan van de eredienst¹¹, hormis pour le culte islamique. Pour les cultes où la commune finance le déficit de la communauté culturelle locale, l'avis du Conseil communal est obligatoire.

¹⁰ Zie in het bijzonder de wet van 18 germinaal jaar X en het keizerlijk decreet van 30 december 1809.

¹¹ Bijvoorbeeld het aartsbisdom Mechelen-Brussel voor de katholieke kerkfabrieken.

Marc Xenophonos, Directie Juridische Zaken

Waarom overheidsgeld de erediensten financiert

Niet zelden hoort men verontwaardigde reacties op de vaststelling dat overheidsgeld wordt gebruikt om erediensten te financieren. Sommigen vinden dat de overheid die last niet op zich mag nemen. Laten we er eerst aan herinneren dat ook voetgangers bijdragen aan de financiering van autosnelwegen en dat ook kinderlozen scholen of crèches moeten financieren. In dezelfde lijn als mobiliteit, onderwijs of kinderopvang wordt de uitoefening van de eredienst in België dan ook als een openbare dienstverlening beschouwd.

De Grondwet waarborgt enerzijds in zijn artikel 19 de vrije uitoefening van de erediensten, en verplicht anderzijds in zijn artikel 181 de Staat om de wedden van de bedienaren der erediensten ten laste te nemen, alsook die van de afgevaardigden van de door de wet erkende organisaties die morele diensten verlenen op basis van een niet-confessionele levensbeschouwing. Terwijl de loonlast federaal is gebleven, is de organisatie van de kerkfabrieken en van de instellingen belast met het beheer van de temporalien van erkende erediensten een gewestelijke bevoegdheid geworden.

Maar wat betekent “temporalien”, dat rare woord? Om dat te begrijpen moet ik eraan herinneren dat wel degelijk de uitoefening van de eredienst en niet de eredienst zelf als een openbare dienstverlening wordt beschouwd. Om die uitoefening mogelijk te maken werden publiekrechtelijke instellingen opgericht. Krachtens het beginsel van de scheiding tussen Kerk en Staat zijn die instellingen ermee belast om alles wat nodig is om die uitoefening mogelijk te maken ter beschikking te stellen van de eredienst, zowel qua gebouwen als qua materiaal. Dat is wat men de temporalien noemt. Die plaatselijke besturen zijn net als de andere onderworpen aan de externe administratieve toezichtscontrole. Hun financieringsbronnen kunnen heel divers zijn en moeten als ontvangst verschijnen in hun begrotingen en rekeningen. Indien hun begroting na de toezichtscontrole een deficit vertoont, wordt een burgerlijk openbaar bestuur – de gemeente of het Gewest, al naargelang – ermee belast om via een financiële tussenkomst de begroting in evenwicht te brengen.

Wie geen enkele erkende eredienst belijdt, wordt echter niet vergeten. De federale overheid organiseert op gelijkaardige wijze de wettelijk erkende organisaties die morele diensten verlenen op basis van een niet-confessionele levensbeschouwing.

Helemaal niet schandalig of buitensporig dus. De financiering van de uitoefening van de erediensten is niet meer en niet minder dan de kosten die overheden op zich moeten nemen om de openbare dienstverlening te waarborgen.

3.7.2. Het speciale goedkeuringstoezicht op de beheersorganen van de erkende erediensten in 2011

Het bestuur heeft 345 dossiers ontvangen van beheersorganen van de erkende erediensten. Daarvan heeft het BPB 263 rekeningen en begrotingen goedgekeurd, waarvan er 80 hervormd werden. Dit zijn de meest voorkomende fouten die vastgesteld worden in de begrotingen en rekeningen:

- › vergissing bij de berekening van het vermoede overschot of tekort in het lopende begrotingsjaar, wat leidt tot een slechte berekening van de eventuele gemeentelijke bijdrage;

- › verzuim om het reservefonds over te dragen;
- › verzuim van de overdracht naar de rekening van het overschot of het tekort van het vorige boekjaar.

3.7.3. De financiering van de erkende erediensten

De financiering van de erkende erediensten¹² wordt ver-

12. Een eredienst wordt eerst op federaal niveau erkend. Als die stap gezet is, moet de eredienst zich organiseren in plaatselijke gemeenschappen, die elk erkend moeten worden door het Gewest. Momenteel zijn er zes erkende erediensten in België: de katholieke, de anglicaanse, de orthodoxe, de protestantse, de joodse en de islamitische eredienst.

deeld over meerdere overheden:

- › de federale staat regelt de wedden van de geestelijken;
- › de gemeente zuivert het eventuele tekort aan op de begrotingen van de katholieke, protestantse en anglicaanse kerkfabrieken en van de joodse gemeentes. Bovendien wordt aan de geestelijken van deze erediensten van wie de wedden betaald worden door de federale overheid, een woning aangeboden, of als die niet voorhanden is, een vergoeding ten laste van de gemeente;
- › het Gewest – in de andere gewesten, de provincies – zuivert het tekort aan op de begrotingen van de orthodoxe kerkfabrieken en van de islamitische gemeenschappen, en van de kathedraalfabriek Sint-Michel en Sint-Goedele in Brussel en Sint-Rombouts in Mechelen¹³. De geestelijken van deze erediensten van wie de wedden betaald worden door de federale overheid, krijgen een woonvergoeding ten laste van het Gewest, dat ook een subsidie toekent aan de twee instellingen voor morele vrijzinnige bijstand.

toegekend aan de gemeenten Anderlecht, Brussel, Sint-Jans-Molenbeek en Schaarbeek als organisatoren van tijdelijke slachthuizen. Om deze subsidie te kunnen ontvangen worden de genoemde gemeenten verzocht met minstens twee andere Brusselse gemeenten samen te werken.

In 2011 heeft het BPB het volgende uitbetaald:

- › 98.000 euro voor de huisvestingskosten van de geestelijken van de orthodoxe eredienst;
- › 15.000 euro voor de huisvestingskosten van de katholieke bisschop;
- › 23.000 euro voor de huisvestingskosten van de bedienaars van de islamitische eredienst;
- › 79.000 euro voor de aanzuivering van het tekort van de kathedraalfabrieken;
- › 59.000 euro voor de aanzuivering van het tekort van de orthodoxe kerkfabrieken;
- › 1.059.000 euro subsidie aan de “Etablissement francophone d’assistance morale du Conseil central laïque”;
- › 731.000 euro subsidie aan de “Instelling voor morele dienstverlening van de centrale vrijzinnige raad van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad”;
- › 100.000 euro steun aan de gemeenten voor uitgaven met betrekking tot de islamitische eredienst, hoofdzakelijk voor het Offerfeest. Dit bedrag wordt

¹³ Het aartsbisdom Mechelen-Brussel strekt zich uit over het rechtsgebied van drie provincies en van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De financiering van het tekort van de twee kathedraalfabrieken die er zich bevinden valt ten laste van elk van de provincies en van het Gewest, naar verhouding van het aantal parochianen.

4 DE FINANCIERING VAN DE PLAATSELIJKE BESTUREN

Brussel moet het hoofd bieden aan belangrijke evoluties waar elke grootstad mee wordt geconfronteerd. De gemeenten hebben te kampen met een snelle bevolkingstoename, gekoppeld aan omvangrijke maatschappelijke problemen zoals werkloosheid en schoolverzuim; ze moeten inspanningen leveren op het vlak van stedelijke veiligheid en het aantal plaatsen in crèches en scholen opdrijven; de stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden ten laste van het OCMW vertaalt zich automatisch in een stijging van de gemeentelijke dotaties aan de OCMW's. Daarom verhoogt het Gewest elk jaar de financiële middelen die ter beschikking worden gesteld van de gemeenten om deze uitdagingen aan te gaan en hun budgettaire toestand te verbeteren.

Vastleggingskredieten in 2010 en 2011, gegroepeerd per thema, in duizend euro.

Thema	2010	2011	Evolutie in %
Algemene dotatie aan de gemeenten	267.165	272.509	+2
Dotatie aan het Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën	26.354	26.254	-0,4
Speciale subsidie voor ziekenhuisgemeenten	9.000	9.500	+5,6
Andere dotaties	35.356	38.396	+8,6
Subsidies 'verbetering van de begrotingssituatie' en 'economische ontwikkeling'	45.919	46.337	+0,9
Preventie, veiligheid en de bestrijding van schoolmoeheid	4.885	4.739	-3
Baremaverhoging en laag inkomen van de personeelsleden van de plaatselijke besturen	29.299	28.808	-1,7
Financiering van de erediensten en de morele vrijzinnige bijstand	2.407	2.230	-7,4
Vorming van het personeel van de plaatselijke besturen	2.022	1.929	-4,6
Subsidies bevolkingsaan groei	4.500	12.250	+172,2
Andere jaarlijkse subsidies voor openbare investeringen	8.598	8.828	+2,7
Andere uitgaven	2.891	4.139	+43,2
Totaal zonder driejaarlijkse ontwikkelingsdotatie (DOD) en investeringsdotatie (DID)	438.396	455.919	+4
Openbare investeringen – DOD & DID	25.000	2.000	N.M.
Brussels preventie- en buurtplan	17.228	73.301	N.M.
Algemeen totaal	480.624	531.220	N.M.

Bron: aangepaste begroting 2011 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Opmerkingen:

- › De driejaarlijkse ontwikkelingsdotatie (DOD) en investeringsdotatie (DID) worden beheerd in driejaarlijkse budgetten. Jaarlijkse vastleggingscijfers ter zake hebben dus weinig zin en zijn uit de totalen gehaald;
- › Het Brussels preventie- en buurtplan wordt sinds 2012 in meerjarige vorm beheerd; een besluit heeft de subsidie voor 2011 verdeeld, een ander voor de jaren 2012-2014. Het voor 2011 vermelde bedrag is dus het vastgelegde bedrag dat over vier jaar verdeeld moet worden; in het voor 2010 vermelde bedrag zitten de subsidies voor de administratieve boetes, die vanaf 2011 in het plan zijn opgenomen;

- De dotatie aan het herfinancieringsfonds (BGHGT) komt overeen met de financiële lasten van dit fonds (renten en aflossingen) en mag niet verward worden met de bedragen die het fonds leent aan de gemeenten (cf. § 4.9.).

In 2011 voorzag de aangepaste begroting, beheerd door het BPB en zonder de DOD en de DID, 455,9 miljoen euro, dat is een toename met 4%. De sterke stijging in de categorie “andere uitgaven” valt te verklaren door de bijzondere steun die werd toegekend voor de investeringen van de gemeenten in 2011 naar aanleiding van de afwezigheid van dividenden van de Gemeentelijke Holding. Het gemiddelde uitvoeringspercentage van de vastleggingskredieten bedraagt meer dan 99%.

4.1. Algemene financiering

4.1.1. De dotaties aan de gemeenten

Bedrag van de vier dotaties per gemeente in 2011, in euro

Gemeente	AGD	Art 46bis	RVOHR	Negatieve gevolgen	Dotatie/ in-woner
Anderlecht	27.590.685	3.815.079	245.068		293
Brussel	34.502.025	4.765.582	433.079		225
Elsene	18.565.906	2.551.462	62.669		242
Etterbeek	13.065.510	1.794.227			307
Evere	6.090.074	846.272			206
Ganshoren	3.456.320	481.833		477.737	281
Jette	8.842.821	1.233.436	21.199	990.159	228
Koekelberg	7.942.428	1.084.252	66.829		622
Oudergem	2.699.452				101
Schaarbeek	38.420.791	5.277.428			312
Sint-Agatha-Berchem	3.273.321	458.347		469.193	374
Sint-Gillis	18.480.528	2.530.099	162.173		419
Sint-Jans-Molenbeek	33.509.603	4.595.189	349.661		397
Sint-Joost-ten-Node	12.075.857	1.644.017	64.861		637
Sint-Lambrechts-Woluwe	4.239.653				82
Sint-Pieters-Woluwe	2.515.367	360.962			73
Ukkel	5.894.063	840.873			79
Vorst	10.216.542	1.414.688		1.062.912	227
Watermaal-Bosvoorde	2.052.422	294.254			100
Totaal	253.433.370	33.988.000	1.405.541	3.000.000	261
GGC	19.075.630				
Algemeen totaal	272.509.000	33.988.000	1.405.541	3.000.000	

Bron: interne gegevens bij het BPB

- De algemene dotatie aan de gemeenten (ADG) draagt bij tot de algemene financiering van de gemeenten, zonder specifieke bestemming. Ze wordt verdeeld over de negentien gemeen nadat er 7% is afgehouden voor de OCMW's via de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC). De verdeling is gebaseerd op criteria

zoals het aantal inwoners, leerlingen, werklozen, uitkeringsgerechtigden, de bevolkingsdichtheid, de oppervlakte of de opbrengst van de onroerende voorheffing en de belasting op natuurlijke personen.

- › **De dotatie artikel 46bis van de wet van 12 januari 1989** is een gevolg van de Lambermontakkoorden en is bestemd voor de herfinanciering van Brussel; zij wordt overeenkomstig dezelfde criteria als de algemene dotatie verdeeld over de gemeenten met minstens een schepen of een OCMW-voorzitter die behoort tot beide taalgroepen. Het bedrag wordt door de federale staat bepaald en wordt geïndexeerd.
- › **Dotatie bestemd om de negatieve gevolgen van de ADG te compenseren:** deze compenseert het verlies van bepaalde gemeenten in vergelijking met de verdeling van de ADG van voor 1998.
- › **De dotatie bestemd om de negatieve gevolgen te compenseren van de invoering van een nieuwe ruimte voor de versterkte ontwikkeling van de huisvesting en de renovatie (RVOHR)** compenseert in bepaalde gemeenten het verlies in hun aandeel van de ADG ten gevolge van wijzigingen aan de oppervlakken die zijn opgenomen in de ruimte voor de versterkte ontwikkeling van de huisvesting van het gewestelijk ontwikkelingsplan (GewOP).

4.1.2. De subsidies “verbetering van de budgettaire toestand” en “economische ontwikkeling”

Sinds 2007 kent het Gewest aan de gemeenten twee nieuwe financiële bijdragen toe. Enerzijds wordt 30 miljoen euro voorzien om de moeilijke begrotingssituatie waarin de gemeenten verkeren te verbeteren. Dit bedrag wordt verdeeld op basis van verscheidene criteria: het aandeel van de gemeente in de ADG, de eventuele aansluiting bij het BGHGT, het tekort op de rekeningen 2005, 2006, 2007 en 2008, evenals het aantal begeleiden woningen en de bevolkingsgroei.

Anderzijds werd een fiscaal compensatiefonds opgericht als één van de maatregelen met het oog op het versterken van de economische ontwikkeling van het Gewest. De toegekende steun compenseert de afschaffing van de gemeentebelasting op drijfkracht en op informatica. Een werkgroep inzake fiscale harmonisering, waarin tevens de gemeenten zetelen, begeleidt deze maatregel. Deze steun compenseert daarnaast tevens de lage opbrengst uit lokale fiscaliteit. In 2011 werden alzo 16.237.000 euro vereffend. Overeenkomstig de twee ordonnanties die deze materie regelen dient er een driejaarlijkse overeenkomst te worden afgesloten tussen de gemeente die deze steunt ontvangt en het Gewest. In het kader van deze overeenkomsten organiseert het BPB opvolgingscommissies.

4.1.3 De herwaardering van de loonschalen

Drie verschillende subsidies worden toegekend aan de gemeenten, de OCMW's en de openbare ziekenhuizen om de weddeverhogingen voor het personeel die voortkomen uit sectorale akkoorden te ondersteunen:

- › gedeeltelijke financiering van de weddeverhogingen voor het voltallige personeel;
- › herwaardering van de wedden van de niveaus D en E;
- › herwaardering van de wedden van niveau C (sinds 2009).

Voor de betaling van de subsidie moeten heel wat gegevens geanalyseerd worden die het bestuur in de loop van het jaar bereiken. Het bedrag wordt in twee keer toegekend: het jaar van de subsidie wordt een voorschot betaald, terwijl het saldo het jaar daarop wordt uitbetaald. Het totale bedrag dat uiteindelijk is toegekend, is dus gekend voor de subsidie van 2010: 27.996.061 euro.

Betaalde bedragen voor 2010 en 2011 voor de uitgaven 2010 in euro per gemeente

Gemeente	Barema-	Herwaardering wedden personeel niveau D en E	Herwaardering wedden personeel niveau C	Totaux
Anderlecht	verhoging	727.933	335.440	2.069.413
Brussel	alle niveaus	2.470.456	1.925.307	9.932.254
Elsene	953.372	615.081	383.921	1.952.374

Etterbeek	600.963	410.004	214.317	1.225.285
Evere	296.060	160.928	172.971	629.960
Ganshoren	136.381	105.926	54.010	296.317
Jette	332.162	151.736	163.616	647.514
Koekelberg	140.601	97.408	56.601	294.610
Oudergem	211.598	162.653	82.316	456.567
Schaarbeek	1.268.894	730.621	372.533	2.372.049
Sint-Agatha-Berchem	263.071	126.887	151.258	541.215
Sint-Gillis	646.407	429.071	258.322	1.333.800
Sint-Jans-Molenbeek	666.314	562.073	267.423	1.495.810
Sint-Joost-ten-Node	346.602	238.681	117.519	702.802
Sint-Lambrechts-Woluwe	343.597	290.894	108.190	742.681
Sint-Pieters-Woluwe	287.462	189.986	121.772	599.220
Ukkel	614.345	452.698	222.739	1.289.781
Vorst	440.936	347.706	165.868	954.510
Watermaal-Bosvoorde	216.764	148.786	94.349	459.899
Totalen	14.308.060	8.419.529	5.268.471	27.996.061

Bron: interne gegevens bij het BPB

4.2. De gesubsidieerde werken

4.2.1. De subsidies die toegekend worden op basis van de ordonnantie van 16 juli 1998

Het Gewest moedigt de gemeenten aan om openbare investeringen te verwezenlijken, zoals de vernieuwing van wegen of van administratieve gebouwen, door hen financiële middelen ter beschikking te stellen die onderverdeeld zijn in twee dotaties:

- › een **driejaarlijkse investeringsdotatie** (DID – 70% van het totale bedrag), verdeeld over de gemeenten naar rato van hun aandeel in de algemene dotatie aan de gemeenten;
- › een **driejaarlijkse ontwikkelingsdotatie** (DOD – 30% van het totale bedrag), verdeeld over de gemeenten voor projecten die bijdragen tot de uitvoering van de prioritaire beleidslijnen van het Gewestelijk Ontwikkelingsplan (GewOP) en die van regionaal belang zijn. Voor de periode 2010-2012 moest de enveloppe van 7,5 miljoen euro gereserveerd worden voor de volgende beleidslijnen:
 - verbetering van de stadsveiligheid: 2,5 miljoen euro;
 - werken rond rationeel energiegebruik (REG) in de woonblokken die het eigendom zijn van de gemeenten en van de OCMW's: 4 miljoen euro;
 - werken rond rationeel energiegebruik in gebouwen: 1 miljoen euro.

Die subsidies worden driejaarlijks toegekend: de begunstigden krijgen een som te hunner beschikking voor drie jaar (2010-2012). Tijdens die periode kunnen ze projecten indienen die moeten kaderen in een driejaarlijks investeringsprogramma dat vooraf aan het Gewest werd overgemaakt.

In 2011 werd de uitvoeringsprocedure van de ordonnantie van 16 juli 1998 op diverse punten gewijzigd. In de eerste plaats werden de uitvoeringsbesluiten aangepast om zich conformeren aan de wijziging van de ordonnantie van 30 april 2009. Dit betreft de samenstelling van de dossiers (besluit van 24 maart 2011), de verhoogde subsidiëringspercentages en de subsidieerbare investeringen binnen de DOD (besluiten van 24 maart 2011 en 14 december 2011). Vervolgens moeten de subsidiebegunstigden in elke stap een formulier indienen voor de projecten rond

Driejaarlijks investeringsprogramma 2007-2009: aanleg van een tuin voor slechtzienden, Neerpedestraat te Anderlecht

rationeel energieverbruik (besluit van 1 april 2011). Tot slot kunnen de gemeenten sinds april 2011 hun formulier met het driejarig investeringsplan ook via het platform *Irisbox* indienen.

Op 6 april 2011 organiseerde de directie Gesubsidieerde Werken samen met de Vereniging van de Stad en de Gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een infosessie over de subsidies die hen ter beschikking staan, de mogelijke types projecten en de te volgen procedures om de subsidies te kunnen ontvangen. Er namen 40 personen uit 18 gemeenten en 3 OCMW's aan deel.

4.2.2. De scholen

De bevolkingsgroei die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest doormaakt, vormt een enorme uitdaging voor zijn bestuurders en besturen. Na bijgedragen te hebben tot de toename van het aantal crècheplaatsen in 2010 heeft het BPB het door de Regering gelanceerde Scholenplan uitgevoerd. Er was een enveloppe van 12 250 000 euro beschikbaar. Er worden vooral bestaande scholen uitgebreid door snel nieuwe klassen te bouwen via modulaire, container- of prefabconstructies. Ook kleine renovatiewerken zijn subsidieerbaar. Na de projectoproep werden 29 projecten geselecteerd, goed voor 3836 nieuwe plaatsen. Om deze dossiers te beheren en de verschillende inrichtende machten zo goed mogelijk te helpen, hebben de directie Gesubsidieerde Werken en de directie Overheidsopdrachten in overleg samengewerkt. Er werden hen twee typebestekken ter beschikking gesteld en afhankelijk van de uitgevoerde projecten werd begeleiding op maat geboden. Er werd ook samengewerkt met de directie Stedenbouw van het Bestuur Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, belast met de afgifte van de vergunningen, en met de Dienst voor Brandweer en Dringende Medische Hulpverlening (DBDMH) voor het "brandadvies".

Om deze dossiers te beheren en de verschillende inrichtende machten zo goed mogelijk te helpen, hebben de directie Gesubsidieerde Werken en de directie Overheidsopdrachten in overleg samengewerkt. Er werden hen twee typebestekken ter beschikking gesteld en afhankelijk van de uitgevoerde projecten werd begeleiding op maat geboden. Er werd ook samengewerkt met de directie Stedenbouw van het Bestuur Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, belast met de afgifte van de vergunningen, en met de Dienst voor Brandweer en Dringende Medische Hulpverlening (DBDMH) voor het "brandadvies".

Scholenprojecten die in 2011 werden geselecteerd

Gemeente	Naam van de school	Subsidie in euro	Aantal kinderen waarop dit betrekking heeft
Anderlecht	Moortebeek	1.590.447	260
Anderlecht	Sint Niklaas Instituut	296.100	25
Anderlecht	internat Deswaef	432.034	150
Anderlecht	Immaculée Montjoie	587.733	72
Brussel	Les magnolias	1.300.145	144

Brussel	t Klavertjevier	572.569	144
Brussel	Heembeek	908.408	144
Brussel	Kristias Koning Assumpta - Donderberg	707.776	132
Evere	Athénée royal	453.495	150
Evere	Clair-vivre	294.000	71
Ganshoren	Athénée royal	453.495	150
Ganshoren	Nos bambins	105.000	96
Jette	Heilig Hartschool	57.320	240
Jette	Gemeenschapsonderwijs	544.372	168
Jette	N-D de Lourdes	177.800	100
Jette	Aurore	315.000	92
Schaarbeek	ITSCM	29.429	20
Schaarbeek	St Lukas	253.650	220
Schaarbeek	Ste Famille d'Helmet	72.212	44
Sint-Agatha-Berchem	Openveld	1.008.744	100
Sint-Gillis	Ulenspiegel	167.833	80
Sint-Gillis	Les 4 saisons	67.410	20
Sint-Jans-Molenbeek	école 16	385.000	300
Sint-Jans-Molenbeek	La flûte enchantée	595.000	525
Sint-Jans-Molenbeek	école 11	434.000	200
Sint-Joost-ten-Node	Arc-en-Ciel	50.820	50
Vorst	Arc-en-ciel	271.887	93
Watermaal-Bosvoorde	La sapinière-les mésanges	51.903	24
Watermaal-Bosvoorde	St Jozef	18.213	22
Totaal		12.201.795	3.836

Bronnen: interne gegevens van het Bestuur

Van deze 3836 plaatsen zullen er 951 gecreëerd worden in het Nederlandstalig onderwijs en 2885 in het Franstalig onderwijs; 875 zullen gecreëerd worden in het vrije onderwijs, terwijl er 2961 nieuwe plaatsen komen in het gemeentelijk of gemeenschapsonderwijs.

4.2.3. De beveiliging van de sociale huisvesting

Het Gewest subsidieert sinds 2001 de investeringen om sociale woningen te beveiligen. De begrotingsenveloppe die voor 2011 daartoe wordt voorbehouden bedraagt 1 750 000 euro en is, zoals elk jaar, verdeeld op basis van het aandeel van elke gemeente in de ADG en op basis van het aantal grote sociale woonblokken met appartementen op het gemeentelijke grondgebied.

4.2.4. De sportinfrastructuur

Het BPB volgt elk jaar de subsidiëring op van de gemeentelijke infrastructuur, terwijl de Franse Gemeenschapscommissie het technische deel van de dossiers beheert. In 2011 werd er 6 828 000 euro voorbehouden voor 24 projecten met betrekking tot grote infrastructuur in 11 gemeenten: 14 projecten van minder dan 80 000 euro, 1 project van 143 000 euro en 9 projecten van meer dan 250 000 euro.

4.3. De preventie

Naast de oprichting van het Brussels Observatorium voor Preventie en voor Veiligheid, dat vanaf 2012 de analysecapaciteit van het Gewest in deze veelvormige materie zal versterken, is de financiële steun voor het lokale preventiebeleid in 2011 geëvolueerd naar een grotere samenhang. Het Brussels Preventie- en Buurtplan enerzijds en het Programma Preventie Schoolverzuim anderzijds vormen er de ruggengraat van. Maar het gevoerde beleid beperkt zich niet tot deze twee aspecten. Bovenop de hierboven beschreven budgetten die aan de gemeenten worden toegekend, beheert het BPB immers nog andere subsidies, bestemd voor de ondersteuning van vzw's die op dit vlak actief zijn.

We noemen bijvoorbeeld de vzw "Transit", een hulpcentrum voor drugsverslaafden, of de vzw "Belgisch forum voor preventie en veiligheid in de steden", belast met de coördinatie van het optreden van de Brusselse preventieambtenaren die betrokken zijn bij de lokale plannen (zie infra). In 2011 ontvingen deze verenigingen respectievelijk 481 158 euro en 45 000 euro.

Het Gewest ondersteunt ook op minder structurele wijze de lokale actoren die actief zijn op het vlak van preventie. We noemen bijvoorbeeld de subsidie van 4000 euro die werd toegekend aan de vzw "Prévention Animation Jeunesse" in het kader van een studiedag gewijd aan schooloriëntatie, of het budget van 5500 euro toegekend aan de vzw "BRAVVO" voor het opstellen van een gewestelijke inventaris van de middelen inzake schoolverzuim, of nog het bedrag van 12 000 euro toegekend aan de vzw "Objectief" voor het project "Aangename samenleving in het openbaar vervoer".

De samenwerking met de federale diensten die bevoegd zijn inzake veiligheid en preventie werd versterkt: deelname aan een expertpanel voor een conferentie over de stadsberoepen (POD Maatschappelijke Integratie) en aan een colloquium over de methodologie van het straathoekwerk (FOD Binnenlandse Zaken). Het BPB zetelde voorts in de jury die de FOD Binnenlandse Zaken opzette voor de Belgische Prijs voor Veiligheid

en Criminaliteitspreventie, die met name de gemeente Anderlecht bekroonde voor haar project "FEFA" (voetbal – gezin – studie – Anderlecht).

4.3.1. Het Brusselse preventie- en buurtplan

Het Gewest heeft in 2011 subsidies toegekend aan de gemeenten voor een totaalbedrag van 17 784 430 euro.¹⁴ Maar wat preventie betreft, werd het jaar vooral gemarkeerd door de lancering, op 14 maart 2011, van de projectoproep met betrekking tot het meerjarige Brusselse preventie- en buurtplan (2012-2014). Terwijl de budgetten in het kader van het gewestelijke veiligheids- en preventiebeleid tot dan toe jaarlijks werden toegekend, voorzag het Gewest via het besluit van 15 december 2011 betreffende het Brussels preventie- en buurtbeleid voor de jaren 2012 tot 2014 een totaalbudget van 55 516 018 euro.

Bedragen voorzien per gemeente in euro voor de periode 2012-2014

Gemeente	Budget
Anderlecht	3.991.863
Brussel	6.688.185
Elsene	4.425.037
Etterbeek	3.005.388
Evere	1.959.547
Ganshoren	1.142.243
Jette	1.882.043
Koekelberg	2.855.702
Oudergem	1.217.913
Schaarbeek	5.773.456
Sint-Agatha-Berchem	1.070.789
Sint-Gillis	3.568.005
Sint-Jans-Molenbeek	6.105.392
Sint-Joost-ten-Node	3.973.729
Sint-Lambrechts-Woluwe	1.288.804
Sint-Pieters-Woluwe	1.041.441
Ukkel	1.255.514
Vorst	3.259.669
Watermaal-Bosvoorde	1.011.298
Totaal	55.516.018

Bron: Regeringsbesluit van 15 december 2011

Dit budget is de som van de budgetten die vroeger

¹⁴ Regeringsbesluit van 14 juli 2011

werden toegekend in het kader van de plaatselijke preventie- en buurtplannen enerzijds en de gemeentelijke administratieve sancties anderzijds. De steun van het Gewest in het kader van de administratieve sancties is voortaan dus opgenomen in het Brussels preventie- en buurtplan, wat voor meer coherentie zorgt.

De projectoproep maakt een lokaal optreden mogelijk, voortaan op meerjarige basis (om de lokale projecten stabiel te maken) en heeft het Gewest toegelaten zijn prioriteiten in de strijd tegen het onveiligheidsgevoel te herdefiniëren en zijn financieringswijze te wijzigen. De lokale plannen moeten de gemeenten in staat stellen projecten te ontwikkelen die beantwoorden aan volgende prioritaire krachtlijnen (vanaf 2012):

1. zichtbare en geruststellende aanwezigheid in de openbare ruimte;
2. strijd tegen schoolverzuim;
3. strijd tegen overlast;
4. conflictbemiddeling.

Om de subsidies te kunnen genieten, werd elke gemeente verzocht haar behoeften op het vlak van veiligheid te omschrijven door middel van een lokale veiligheidsdiagnose (LVD). Naargelang de vaststellingen hebben de gemeenten fiches opgesteld die de projecten beschrijven waarmee ze willen tegemoetkomen aan de geïdentificeerde problemen. Er valt op te merken dat deze fiches gelinkt worden aan boordtabellen. Die moeten op basis van criteria en indicatoren de evaluatie van de uitvoering van de projecten, en dus van de lokale plannen, mogelijk maken.

Wat de financiering betreft, merken we op dat de toegekende budgetten in de eerste plaats de financiering mogelijk moeten maken van het personeel dat bij de preventieacties betrokken is (coördinatieteams, straathoekwerkers, gemeenschaps-wachten, bemiddelaars, ...). De werkingskosten, geplafonneerd op 4% van het totale budget, laten toe de uitgaven te dekken die verbonden zijn aan de opleiding of de supervisie van het personeel, alsook de uitrustingskosten voor de gemeenschaps-wachten (uniformen en communicatiemiddelen).

Het BPB was nauw betrokken bij de voorbereiding en uitvoering van deze projectoproep. Na een algemene infosessie over de bedoelingen van het Gewest, ten behoeve van de gemeenten (op 29 maart 2011), werden die laatste geraadpleegd tijdens werkvergaderingen (op 30 mei en 1 juni 2011). Tot slot heeft het bestuur, na analyse van de gemeentelijke LVD's en projectfiches, elke gemeente ontmoet in november en december, om de laatste hand te leggen aan de inhoud van de lokale plannen die het voorwerp zouden gaan vormen van overeenkomsten die gelden voor de periode 2012-2014.

Veldwerk van de Directie Specifieke Initiatieven met preventieambtenaren van de gemeente Jette.

Algemeen beschouwd heeft de directie Specifieke Initiatieven, als beheerder van deze subsidie, haar evaluatie- en ondersteuningstaak voor de gemeenten voortgezet en werkte daarbij samen met het federale niveau. De opvolgingscommissies bijvoorbeeld werden op het terrein begeleid, samen met de federale administratie belast met de follow-up van de strategische plannen (van juli tot september 2011).

Ook in 2011 is het besluit van 16 december 2010 betreffende de organisatie van de basisopleiding van de gemeenschapswachten op gemeentelijk vlak in werking getreden. Daartoe werd een totaalbedrag van 344 925 euro toegekend aan de Gewestelijke School voor Openbaar Bestuur voor de periode van 1 december 2010 tot 31 december 2013.

4.3.2. Het Programma Preventie Schoolverzuim (PPS)

In 2011 heeft het Gewest een totaalbudget van 1 690 090 euro toegekend in het kader van het Programma Preventie Schoolverzuim (PPS). Via dit bedrag kan de algemene coördinatie van het programma gefinancierd worden (ten belope van 137 000 euro) alsook specifieke projecten in de onderwijsinstellingen in de gemeenten die ingegaan zijn op de gewestelijke projectoproep. Een budget van 1 553 090 euro (voor het schooljaar 2011-2012) laat op die manier toe de uitvoering van diverse projecten op lokaal niveau te ondersteunen.

De ontwikkelde projecten betreffen taalbeheersing, de bestrijding van geweld, de organisatie van workshops rond remediëring en werkmethode op het niveau van het secundair onderwijs, de organisatie van sport- en spelactiviteiten (tijdens de middagpauze of na de lessen) en huiswerkbegeleiding voor kinderen die thuis geen hulp krijgen.

Bedragen toegekend in 2011 per gemeente in euro

Gemeente	Budget
Anderlecht	164.757
Brussel	244.908
Elsene	61.087
Etterbeek	102.325
Evere	32.164
Ganshoren	40.325
Jette	48.357
Koekelberg	39.412
Oudergem	35.278
Schaarbeek	145.363
Sint-Agatha-Berchem	21.924
Sint-Gillis	141.826
Sint-Jans-Molenbeek	195.776
Sint-Joost-ten-Node	52.018
Sint-Lambrechts-Woluwe	21.568
Sint-Pieters-Woluwe	102.426
Ukkel	59.242
Vorst	40.694
Watermaal-Bosvoorde	3.640
Totaal	1.553.090

Bron: Regeringsbesluit van 22 september 2011

Met betrekking tot schoolverzuim subsidieert het Gewest tevens, ten belope van 114 000 euro, de vzw "Solidaricité" voor een burgerschapsopleiding die twaalf maanden duurt.

4.4. Opleiding en professionele integratie

4.4.1. De gewestelijke school voor openbaar bestuur (GSOB) en de gewestelijke en intercommunale politieschool (GIP)

Voor de financiering van het proefproject 'Columbus' (hulp bij overheids-management) werd in 2011 een bedrag van 27 200 euro uitbetaald (op basis van het besluit van 17 december 2009 dat de voortzetting van het project mogelijk maakte).

De Gewestelijke en Intercommunale Politieschool (GIP), een instelling erkend door de FOD Binnenlandse Zaken, verstrekt dan weer de basisopleidingen voor

de politieambtenaren en specifieke opleidingen (vaststellers van gemeentelijke administratieve sancties en gespecialiseerde opleidingen voor politieagenten bijvoorbeeld). Er werd een subsidie van 250 000 euro toegekend aan de GIP om in 2011 deze opleidingen te organiseren.

Bedragen toegekend aan de GSOB in 2011, in euro

Algemene werking (opleiding van het gemeentepersoneel)	829.000
Taallessen (1 mei 2010-30 juni 2011)	220.000
Taallessen (1 juli 2011-31 december 2011)	110.000
Arbeiderspersoneel	325.000
Nieuw personeel	320.000
Totaal	1.804.000

Bron: Regeringsbesluiten van 6 mei 2010, 23 mei 2011 en 6 oktober 2011

4.4.2. De centra voor afwisselend theoretische opleiding en praktische beroepsopleiding

Voor de periode van 1 september 2011 tot 31 augustus 2012 werd een subsidie van 570 000 euro toegekend om 57 stageplaatsen bij 17 gemeenten te kunnen financieren. De eerste subsidieschijf, namelijk 270 000 euro, werd in 2011 uitbetaald. Concreet krijgen de stagairs een voltijdse startbaanovereenkomst type II (Rosetaplan), waarbij ze drie dagen per week bij een gemeente werken en twee dagen les volgen. We merken op dat de opleiding van de gemeentelijke mentors, die de jongeren begeleiden, vanaf 2012 ook onder deze subsidie valt.

4.5. Gelijke kansen

In 2011 heeft het BPB een denkgroep over de strijd tegen genderstereotypen in jeugdliteratuur gecoördineerd. In mei 2011 vond een studiedag plaats die de gemeenten

en de experts uit dit domein bijebracht. Deze denkgroep resulteerde in de publicatie van een brochure met de titel *Un autre regard sur la littérature jeunesse / Een andere kijk op jeugdliteratuur*.

Het Gewest begeleidt bovendien de gemeenten zich ertoe willen verbinden het Europees charter voor de gelijkheid van vrouwen en mannen op het lokale vlak na te leven, een initiatief van de Raad van Europese gemeenten en regio's (REGR). Zes Brusselse gemeenten namen deel aan de werkgroep van het Charter. Het vertrekpunt van het proces vormde het opstellen van een gendergerelateerde stand van zaken bij de gemeenten van het Gewest. Zo heeft elke deelnemende gemeente zich ertoe verbonden genderstatistieken in te zamelen (gemeenteraden en colleges, personeelsinventaris). Vervolgens werd elke gemeente verzocht op basis van deze informatie en de realiteit op het terrein te bepalen welke artikelen van het Charter ze als prioritair beschouwt en een actieplan op te stellen.

De directie Specifieke Initiatieven coördineert tevens een proefproject inzake *gender mainstreaming*¹⁵ met diverse Brusselse gemeenten. Doel hiervan is deze benadering eerst toe te passen op de plaatselijke buurt- en preventieplannen. In 2011 werden de gemeenten verzocht de nodige informatie te verstrekken voor het opstellen van genderstatistieken over het personeel dat bij de preventieprogramma's is betrokken.

Voor de ondersteuning van een actief gelijkheids- en diversiteitsbeleid stelt het Gewest geld ter beschikking van de gemeenten die deze materies op plaatselijk niveau willen versterken. Het Gewest heeft in 21 projecten gesubsidieerd voor een totaalbedrag van 104 043 euro.

In 2011 geselecteerde projecten per gemeente en hun subsidie

Gemeente	Project	Budget
Anderlecht	Tentoonstelling "meisje of jongen, gelijkwaardig"	7.050
Brussel	Vijftien uren tegen geweld tegen vrouwen	11.000
Etterbeek	Toepassing van het Europees Charter voor de gelijkheid van vrouwen en mannen op het lokale vlak	6.300
Evere	Handicap en vergrijzing	200
	Tentoonstelling "meisje of jongen, gelijkwaardig"	4.946
Jette	Voor een gelijksoortige opvoeding via boeken	2.544
	Tentoonstelling "meisje of jongen, gelijkwaardig"	3.000
	Voor een niet seksistische opvoeding vanaf de vroegere kinderjaren	1.860
Koekelberg	Opleiding zelfverdediging voor vrouwen van 55+	350
	Rolstoelvoetbal	3.580

Werkgroepen in het BIP Project "mijn bibliotheek: wat een genre!"

¹⁵ Gender mainstreaming betekent het rekening houden met gender in het overheidsbeleid. Volgens deze benadering zijn de karaktertrekken of maatschappelijke rollen die aan mannen en vrouwen worden toeschreven niet enkel het resultaat van biologische verschillen maar ook van een sociale constructie. De benadering beoogt na te gaan of bij het uitwerken van een beleid de geplande maatregelen genderstereotypes bevatten en wil dus anticiperen ingeval die maatregelen in fine ongelijkheid tussen mannen en vrouwen zouden teweegbrengen.

Schaarbeek	Gebroken vrouwen, wanhopige vrouwen	12.500
	Vrouwen en mannen: in hoeverre zijn wij door ons geslacht geconditioneerd?	12.500
Sint-Agatha-Berchem	"Spiegel op de wereld" - 2 uitstappen - tentoonstellingen	1.650
	Stop partner- of familiegeweld	1.350
Sint-Gillis	Tijdelijke opvang organiseren voor verkrachte vrouwen	7.500
Sint-Jans-Molenbeek	Gender en erfelijkheid	12.500
Sint-Joost-ten-Node	Leef en beleef je stad	5.300
	Een netwerk in de strijd tegen partnergeweld	2.250
Sint-Lambrechts-Woluwe	Vijftiendaagse van de gelijke kansen	2.600
Sint-Pieters-Woluwe	Je bezorgt me de blues	3.313
Ukkel	Genderbibliotheek	1.750
Totaal		104.043

Bron: ministeriële besluiten

4.6. De intergemeentelijke samenwerkingsverbanden

De bedragen die het Gewest toekent aan de gemeenten die onderling samenwerken rond welbepaalde projecten worden verdeeld over meerdere begrotingsjaren. In 2011 heeft het BPB diverse bedragen uitbetaald met betrekking tot eerder opgestarte projecten: een schijf van 92 000 euro voor projecten die in 2009 vastgelegd werden, alsook een schijf van 51 545 euro voor de projecten die in 2010 werden opgestart.

In totaal heeft het Gewest in 2011 667 120 euro toegekend voor intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Met dit bedrag kan 80 % (met een plafond van 60 000 euro per project) van de werkingskosten in het kader van deze samenwerkingsverbanden gefinancierd worden.

In 2011 gesubsidieerde projecten, in euro

Coördinerende gemeente	Betrokken gemeente(n)	Project	Budget
Anderlecht	Sint-Gillis, Sint-Jans-Molenbeek, Etterbeek	Studie i.v.m. stads- en handelsbewegwijzering	48.000
Brussel	Evere, Elsene	Intensief opvolgingsprogramma (straatbendes)	60.000
Elsene	18 gemeenten	Uitbouw van de activiteiten van de werk- en informatiegroep "Overheidsopdrachten Brussel"	60.000
		Invoeren van een strategische tool voor de aankopen in de gemeenten	48.000
Oudergem	Watermaal-Bosvoorde, Sint-Lambrechts-Woluwe, Sint-Pieters-Woluwe	JobLente 2012	60.000

Schaarbeek	Evere	Project ter preventie van recidive (RePR)	60.000
	Anderlecht	Voorzetting werkgroep "Subsidies"	60.000
Sint-Agatha-Berchem	Ganshoren	Indienstneming interne evaluator voor de verwezenlijking van een lokale veiligheidsdiagnose	60.000
Sint-Gillis	Vorst	Gemeenschapshuis voor mishandelde vrouwen	32.320
		Twee bibliotheken samen in actie	24.000
Sint-Jans-Molenbeek	Brussel	Toegangspoorten van de wijken	20.000
	Anderlecht	Samenwerking mobiliteit en burgerparticipatie	48.000
Sint-Lambrechts-Woluwe	Sint-Pieters-Woluwe	Verlenging contract interne evaluator	38.000
Ukkel	Watermaal-Bosvoorde	Lokale veiligheidsdiagnose	48.000
Totaal			667.120

Bron: regeringsbesluit van 8 december 2011

Voorts vermelden we nog de subsidie van 50 000 euro toegekend aan Sint-Gillis (in samenwerking met Vorst) ter financiering van een betrekking van een coördinator belast met de uitbouw van een middelbare school met gedifferentieerde pedagogie, alsook de subsidie van 61 952 euro toegekend aan de stad Brussel voor een studie om de geprojecteerde kostprijs te berekenen van een gemeenschappelijk stelsel van taalexamen en -premies voor alle 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Naast de organisatie van de Europese Week van de Lokale Democratie (cf. § 5.2) ontvangt de Vereniging van de Stad en de Gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ondersteuning (VSGB) voor volgende twee activiteiten:

- Verwezenlijking, publicatie en distributie van de tijdschriften *Trait d'Union - Bruxelles* en *Nieuwsbrief - Brussel* (75 000 euro);
- Bijwerken van een database over de subsidies waartoe de Brusselse plaatselijke besturen toegang hebben (30 000 euro).

4.7. De thesaurieleningen en de financiële plannen

4.7.1. De werkzaamheden van de Gewestelijke Inspectie

Het Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds voor de Gemeentelijke Thesaurieën (BGHGT), dat in 1993 is opgericht, helpt de gemeenten en OCMW's op verschillende manieren. Ten eerste staat het thesaurieleningen toe aan gemeenten die het evenwichtsvoorschrift van artikel 252 van de Nieuwe Gemeentewet niet naleven. Ten tweede kan het leningen toekennen aan gemeenten die beslist hebben hun activiteiten beter te coördineren of te rationaliseren.¹⁶ Ten derde biedt het fonds de gemeenten en de OCMW's aan om bepaalde financiële diensten te verrichten, zoals het schuldbeheer.

Elke tegemoetkoming door het fonds vereist de aanneming van financiële plannen die een begrotingsevenwicht garanderen. De financiële plannen worden in het algemeen opgesteld voor een periode van vijf jaar.

¹⁶ Dit verklaart de aanwezigheid van een gewestelijke inspecteur bij de koepelorganisatie 'Iris' van de Brusselse openbare ziekenhuizen.

De gewestelijke inspectie volgt de naleving van het financiële plan op bij de gemeenten die een lening hebben gekregen van het BGHGT. Bovendien oefent een gewestelijke inspecteur een opdracht als commissaris uit bij de overkoepelende structuur IRIS om daar op te volgen of de financiële plannen van de ziekenhuizen worden nageleefd.

De uitvoering van de plannen wordt ook opgevolgd via regelmatige bijeenkomsten van de begeleidingscommissies, die bestaan uit vertegenwoordigers van de gemeenten en van de toezichthoudende overheid. Zo hebben de begeleidingscommissies tijdens het boekjaar 2011 39 keer vergaderd met de negen gemeenten die zich aan een plan moeten houden.

Gilles Ost, Gewestelijke Inspectie

Hoe is uw loopbaan tot nu toe verlopen?

Sinds september 2005 ben ik gewestelijk inspecteur. Daarvoor heb ik 10 jaar bij het Toezicht op de gemeenten gewerkt en 3 jaar bij het Toezicht op de OCMW's. Dat is wel handig omdat ik nu ontwerpen van beslissingen van beide instellingen moet analyseren.

Momenteel ben ik sinds eind 2006 op post in Sint-Gillis, maar daarvoor heb ik een studie verricht over de toestand van Watermaal-Bosvoorde en was ik gedurende 10 maanden op post in Vorst.

Wat is er typisch aan het werk van een inspecteur?

Ik zou zeggen: onder tijdsdruk werken. Want in tegenstelling tot de Toezichtsdiensten die de beslissingen van de gemeenten en OCMW's a posteriori onderzoeken en daartoe over een wettelijke termijn beschikken, analyseren wij de beslissingen a priori, zowel op het niveau van het College als op het niveau van de Gemeenteraad. Elk ontwerp van beslissing moet goedgekeurd worden door de gewestelijke inspecteur alvorens erover gestemd wordt in College en Gemeenteraad, teneinde het financiële plan van de gemeente na te leven. We formuleren ook opmerkingen indien we tekortkomingen vaststellen vanuit het oogpunt van de wettelijkheid. En dat moet allemaal gebeuren op een paar dagen tijd.

Alle beslissingen van College en Gemeenteraad worden tegenwoordig elektronisch doorgestuurd en geregistreerd via het programma BO-Secrétariat. Dat is heel praktisch, want elke beslissing van het College moet vooraf door middel van elektronische handtekening goedgekeurd worden door de gewestelijke inspecteur, de gemeentesecretaris en de gemeentebestuurder.

Een andere eigenaardigheid is dat wij ter plaatse werken, bij de gemeente, om vlak bij de beslissingen te zitten. We hebben toegang tot heel wat info door het menselijke contact, door voortdurend in verbinding te staan met het College en de gemeentelijke ambtenaren, die wij heel dikwijls raad geven bij het opstellen van een ontwerp van beslissing.

Evolueert uw functie?

Ja, recente wijzigingen hebben de functie doen evolueren, waardoor ze transversaler is geworden en minder gericht op die ene gemeente waar men aan toegewezen werd.

Ten eerste is het toezicht op de OCMW's sinds eind 2010 lichter geworden; men heeft gekozen voor een responsabilisering van de gemeente (eerste wettelijke toezicht op het OCMW), waardoor de beslissingen van de OCMW's (behalve in uitzonderlijke gevallen) niet meer aan de Begeleidingscommissie worden voorgelegd.

Ten tweede moeten we vaststellen dat de gewestelijke steun en de invoering van de financiële plannen een zekere doeltreffendheid hebben gehad: sommige gemeenten die onder een plan vallen, hebben weer een evenwicht bereikt en zullen niet langer onder het zogenaamde "afstandtoezicht" vallen, wat bepaalde inspecteurs vrijmaakt voor andere opdrachten.

Vervolgens hebben we bijkomende transversale opdrachten gekregen, bedoeld om kennis te delen of om analyses met

betrekking tot alle gemeenten uit te voeren: het kan gaan om het opstellen van financiële ratio's en specifieke boordtabellen, het bestuderen van de toestand van de rusthuizen, etc. Het gaat erg breed... Wat mijzelf betreft, bestaat mijn opdracht erin de gevolgen van de verlichting van het toezicht op de OCMW's voor te stellen aan mijn collega's-inspecteurs en aan de gemeenteambtenaren, alsook een uiteenzetting te geven over de werking van het wettelijke toezicht op de OCMW's.

Tot slot heeft het Bestuur Plaatselijke Besturen heel recent besloten om een expertisecentrum inzake lokale financiën op te richten, samengesteld uit gespecialiseerde comités rond bepaalde onderwerpen: analyse van de lokale financiën, schuld, pensioenen, ESR95. De Gewestelijke Inspectie is betrokken partij, net als de directies Financiën en Toezicht op de OCMW's.

Kunt u ons uw "doorsnee" week beschrijven?

VRIDAG

Mijn "doorsnee" werkweek begint op vrijdag, omdat op die dag de beslissingen van het College ingevoerd worden in het systeem BO-Secrétariat. Vrijdag en maandagochtend besteed ik aan de validatie van de punten van het College (gemiddeld 100 punten).

MAANDAG

Na validatie van die punten 's ochtends, ontmoet ik 's namiddags de ontvanger en de secretaris om de agenda van het College af te ronden. We hakken knopen door in verband met de hangende, onvolledige of onwettelijke beslissingen. Dit om in alle rust klaar te zijn voor het College dat in Sint-Gillis op woensdagochtend plaatsvindt. Sommige punten die ons worden voorgelegd, worden uitgesteld of gewoonweg verworpen.

DINSDAG en WOENSDAG

Die dagen zijn gewijd aan grotere dossiers: analyse en verslag van de Gemeenteraad (1 zitting per maand), analyse van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn (1 zitting per maand), andere lopende dossiers zoals een begrotingsaanpassing etc.

DONDERDAG

Over het algemeen ontvang ik op die dag de bestelbons die het College van woensdag heeft goedgekeurd, alsook de lijst met boekingen (betalingen van facturen). Die worden "gescreend" door de inspecteur. Ik besteed ook tijd aan andere dossiers die op mijn naam staan, zoals mijn transversale opdracht ten dienste van het BPB.

Er zijn uiteraard ook omvangrijke opdrachten, zoals het opstellen van het meerjarig financieel plan, de analyse van de rekening en van de begroting, de begrotingsaanpassingen, de grote projecten van de gemeente die voorgelegd worden aan de Begeleidingscommissie. Die bestaat uit leden van de Gewestelijke Inspectie, van het kabinet van de Minister-President en uit vertegenwoordigers van de gemeente. Haar rol bestaat erin toe te zien op

de uitvoering van het financieel plan van de gemeente.

De voorstelling van die punten zal uiteraard de agenda van de "doorsnee" week van de inspecteur door elkaar gooien. Zo bekeken is elke week weer anders.

4.7.2. De financiële toestand van de gemeenten "onder plan" in 2011

Bij het afsluiten van het boekjaar 2010 sloten de 9 gemeenten "onder plan" het eigen dienstjaar af met een overschot van 27,7 miljoen euro, terwijl een resultaat verwacht werd van 8,9 miljoen euro op de gewijzigde begroting 2010; dat is een positief verschil van 18,8 miljoen euro. Enkel de gemeente Vorst vertoonde een negatief saldo op het eigen dienstjaar.

De financiële plannen van de 9 gemeenten die contractueel verbonden zijn aan het BGHGT werden bijgewerkt en goedgekeurd door de Gewestregering op het einde van het dienstjaar 2010.

Deze plannen hebben betrekking op de periode 2010-2014. De vergelijking van de plannen 2011 (eerste toepassingsjaar) met de gewijzigde begrotingen 2011 geeft het volgende aan:

- Het saldo op het eigen dienstjaar 2011 van de 9 gemeenten was licht positief, namelijk 400 000 euro. De gewijzigde begrotingen 2011 gaan echter uit van een tekort van 9 miljoen euro. Dit verschil valt deels te verklaren door de vereffening van de Gemeentelijke Holding. De plannen voorzagen in een dividend bij de ontvangsten; dat werd op nul gebracht bij de begrotingsaanpassing. Afgezien van de Gemeentelijke Holding blijft het verwachte tekort op 4,4 miljoen euro, dat is 0,6 % van de totale uitgaven van deze 9 gemeenten.
- De informatie over de inkomsten uit de personenbelasting en de onroerende voorheffing laat toe te ramen dat de doelstelling 2011 op de rekeningen 2011 bereikt zal worden in al deze gemeenten.
- De gemeenten Anderlecht en Vorst hebben vertraging opgelopen in de uitvoering van hun parkeerbeleid, waardoor er in dit verband minder inkomsten waren dan voorzien in het plan.

De gemeente Anderlecht is de enige die, bij het afsluiten van het dienstjaar 2010, een gecumuleerd negatief saldo had. De reeds vermelde elementen over het parkeerbeleid, alsook het in rekening brengen van een hospitaalkort van 2,1 miljoen euro hebben de toestand verergerd. Daarom heeft de Regering aan de gemeente Anderlecht een consolidatielening van 3,2 miljoen euro toegekend opdat ze het begrotingsjaar 2011 met een evenwicht zou kunnen afsluiten. Als tegenprestatie heeft de gemeente in maart 2012 een nieuw financieel plan aangenomen.

Realisatie van de financiële plannen in 2011, in euro. G.B. = gewijzigde begroting

	Anderlecht		Etterbeek		Ganshoren		Schaarbeek		Sint-Agatha-Berchem		Sint-Cillis		Vorst		Watermaal-Bosvoorde	
	Plan 2011	Gew. B 2011	Plan 2011	Gew. B 2011	Plan 2011	Gew. B 2011	Plan 2011	Gew. B 2011	Plan 2011	Gew. B 2011	Plan 2011	Gew. B 2011	Plan 2011	Gew. B 2011	Plan 2011	Gew. B 2011
Ontvangsten																
Prestaties	7.580.524	7.718.079	4.111.832	4.287.242	861.218	1.033.243	10.093.831	12.466.052	1.908.230	2.002.030	4.741.232	4.362.493	3.502.500	4.111.633	2.353.997	2.452.954
Overdrachten	120.438.464	124.601.556	61.987.565	62.945.948	20.644.889	21.005.041	144.140.092	148.439.296	23.477.103	24.092.267	76.857.493	77.207.015	61.607.700	61.035.911	30.975.271	31.090.839
Schuld	5.387.775	4.091.014	3.130.000	2.690.000	1.029.937	1.000.978	7.142.705	4.998.941	1.018.010	986.638	3.475.833	2.828.968	2.481.290	2.213.702	1.733.967	1.370.493
Subtotaal	133.406.763	136.410.649	69.229.397	69.863.190	22.536.044	23.039.262	161.376.628	165.904.289	26.403.342	27.080.935	85.074.558	84.398.477	67.591.490	67.361.246	35.083.235	34.914.286
Gesubsidieerd onderwijs	35.000.000	31.714.951	12.616.000	12.155.100	741.155	771.055	31.095.454	31.432.788	5.387.663	6.187.028	12.842.911	13.046.674	5.669.874	6.010.000	5.497.800	5.559.900
Totaal Ontvangsten	168.406.763	168.125.600	81.845.397	82.018.290	23.277.199	23.810.317	192.472.082	197.337.077	31.791.005	33.267.963	97.917.469	97.445.159	73.261.364	73.371.246	40.581.035	40.474.186
Uitgaven																
Personeel	63.897.799	65.262.444	30.814.202	30.949.800	9.629.830	10.261.285	66.114.617	63.810.996	10.432.527	10.637.377	36.445.412	36.857.622	35.218.454	34.810.780	16.454.667	16.678.569
Werking	15.518.037	16.996.758	7.553.519	7.860.623	1.727.449	1.946.941	12.556.191	14.354.135	3.094.799	3.798.461	8.919.507	9.297.790	6.550.332	7.196.345	4.601.820	4.456.628
Overdrachten	44.290.649	48.547.511	23.694.585	24.217.644	10.135.634	10.304.432	74.026.766	78.627.069	10.068.457	9.771.720	30.675.496	31.362.517	25.571.137	27.228.879	12.981.909	12.189.876
Schuld	12.459.472	13.452.289	8.581.228	8.490.949	2.209.176	2.061.898	16.236.382	14.689.933	3.891.788	3.945.444	10.768.892	9.832.038	4.796.115	4.774.888	2.801.377	2.696.292
Subtotaal	136.165.957	144.259.002	70.643.534	71.519.015	23.702.089	24.574.556	168.933.956	171.482.133	27.487.571	28.153.002	86.809.307	87.349.968	72.136.038	74.010.892	36.839.773	36.021.365
Gesubsidieerd onderwijs	35.000.000	31.714.951	12.616.000	12.155.100	741.155	771.055	31.095.454	31.432.788	5.387.663	6.187.028	12.842.911	13.046.674	5.669.874	6.010.000	5.497.800	5.559.900
Totaal Uitgaven	171.165.957	175.973.953	83.259.534	83.674.115	24.443.244	25.345.611	200.029.410	202.914.921	32.875.233	34.340.030	99.652.218	100.396.642	77.805.912	80.020.892	42.337.573	41.581.265
RESULTAAT EIGEN DIENSTJAAR	-2.759.194	-7.848.353	-1.414.137	-1.655.825	-1.166.045	-1.535.294	-3.920.432	-5.577.844	-1.084.228	-1.072.067	-1.734.749	-2.951.492	-4.544.548	-6.649.646	-1.756.538	-1.107.079
Toelage verbetering budgettaire toestand	4.827.399	4.827.399	1.972.459	1.957.834	1.060.544	1.060.544	3.920.451	3.920.451	928.711	928.711	2.976.222	2.976.222	2.105.431	2.105.431	1.173.616	1.173.616
Resultaat met gewestelijke steun	2.068.205	3.020.954	558.322	302.009	-105.501	-474.750	-	-1.657.393	-155.517	-143.356	1.241.473	24.730	-2.439.117	-4.544.215	-582.922	66.537
Resultaat vroegere diensjaren	2.149.224	-1.197.101	-	10.883.406	-	5.706.659	16.528.601	11.762.862	2.113.675	1.972.459	3.756.952	11.687.546	5.251.945	8.152.431	3.759.955	8.321.842
Overboekingen ontvangsten	-	4.208.457	-	-	-	-	-	219.180	-	500.000	-	-	849.536	989.388	-	297.381
Overboekingen uitgaven	-	-	-	38.500	-	920.008	-	2.380.000	500.000	500.000	-	-	-	-	604.800	-
GEWIJZIGD RESULTAAT	4.217.429	-9.598	558.322	11.146.915	4.622.859	4.311.900	16.528.601	7.944.649	1.958.158	1.829.104	4.998.425	11.712.277	3.662.964	4.597.604	3.177.033	8.080.959

4.7.3. De opvolging van de IRIS- ziekenhuizen in 2011

De rekeningen voor 2011 van de verschillende ziekenhuisstructuren zijn nog niet beschikbaar, dus zijn de gegevens die meegedeeld worden in dit verslag schattingen die erg dicht bij de definitieve resultaten zouden moeten liggen. In de tabel hieronder vindt u voor de verschillende ziekenhuizen het globale resultaat van de rekening van 2010, de schatting van het resultaat voor het boekjaar 2011 en de begrotingsdoelstellingen voor dat boekjaar.

Globaal resultaat van de IRIS-ziekenhuizen voor de rekeningen van 2010 en 2011 (schatting) en de begroting van 2011, in euro

Ziekenhuis	Rekening 2010	Rekening 2011	Rekening 2011 (schatting)
UMC Sint-Pieter	- 1.576.429	- 805.825	- 950.000
Instituut Jules Bordet	- 655.634	- 868.598	- 840.000
UMC Brugmann	- 5.011.208	- 3.496.065	- 3.000.000
Universitair Kinderziekenhuis Koningin Fabiola	- 1.823.049	- 1.775.442	- 1.650.000
IZZ	- 3.387.655	- 3.394.801	- 3.550.000
Totaal voor het netwerk	- 12.453.975	- 10.340.731	- 9.990.000

Bron: Interne gegevens bij het BPB

Het geconsolideerde resultaat voor het gehele netwerk is beter dan dat van 2010 (verschil van meer dan 2 463 000 euro), en dat resultaat is 350 000 euro beter dan de budgettaire doelstelling. Het resultaat van het UMC Sint-Pieter is met 626 000 euro verbeterd tegenover 2010. Dit valt te verklaren door een stijging van zijn klassieke ziekenhuisactiviteit met 2 % en een toename van de daghospitalisatieactiviteit met bijna 3 %. Het resultaat van het UMC Brugmann is met meer dan 2 miljoen euro verbeterd, wat verklaard kan worden door positieve inhaalbedragen op voorgaande dienstjaren.

Bovendien heeft de Iris-koepel op vraag van het Gewest een nauwkeurige analyse uitgevoerd van de kosten die verbonden zijn aan zijn opdrachten inzake openbare dienstverlening, waarmee de privéziekenhuizen dus niet geconfronteerd worden. De ziekenhuizen van het Iris-netwerk moeten jaarlijks bijvoorbeeld 4 miljoen euro aan taalpremies betalen en moeten voor meer dan 7 miljoen euro aan schuldvorderingen oninvorderbaar verklaren. Dat laatste cijfer ligt veel hoger dan het gemiddelde van de Belgische ziekenhuizen en hangt duidelijk samen met het soort toegelaten patiënten. De kostprijs verbonden aan het behoud van een multisite-structuur voor bepaalde ziekenhuizen, die een verdubbeling van bepaalde diensten met zich meebrengt, verdient aangestipt te worden omdat dit meer dan 12 miljoen euro per jaar kost. Alles samen betekenen deze kosten voor het netwerk een extra last van 37 miljoen euro per jaar als we ons baseren op de gegevens van de boekjaren 2009 en 2010. Die last wordt niet gefinancierd door de Federale Staat en is heel wat groter dan het in 2011 voor het netwerk verwachte tekort, dat 10 miljoen euro bedraagt.

Het Brugmann-ziekenhuis, samengesteld uit een architectonisch zeer waardevol gebouwencomplex, is eveneens onderworpen aan een strik ziekenhuisbeleid

5 DE ANDERE ACTIVITEITEN

5.1. De organisatie van de gemeenteraadsverkiezingen

Het Gewest zal op 14 oktober 2012 voor de tweede keer in zijn geschiedenis de gemeenteraadsverkiezingen organiseren. Na de wegbereiding in 2010 is het BPB in 2011 aan de actieve voorbereiding van deze verkiezingen begonnen. Er zijn daartoe vier contractuele personeelsleden bij het BPB in dienst genomen.

Voor het nieuwe stelsysteem heeft het Gewest gekozen om nieuw materiaal te testen bij twee gemeenten: Sint-Gillis en Sint-Pieters-Woluwe. De firma Smartmatic werd aangewezen voor het ontwerp en de productie van dit materiaal, dat stemmen op scherm, uitprinten van het stemticket en scanning van dit ticket in een stembus combineert. Samen met de FOD Binnenlandse Zaken en het Vlaamse Gewest heeft het BPB op 27 oktober 2011 deelgenomen aan een testdag van dit nieuwe materiaal. Er werden op het gewestelijke grondgebied verscheidene stembureaus geïnstalleerd en de burgers werden uitgenodigd om te komen stemmen voor fictieve lijsten van sportlui of muzikanten. Dankzij deze test konden diverse aspecten van het materiaal verbeterd worden. In de zeventien andere gemeenten blijft het elektronisch stelsysteem onveranderd.

De aanpassing van het wet- en regelgevende corpus werd versneld. De directie Juridische Zaken heeft onder andere gewerkt aan:

1/ de **ordonnantie van 16 december 2011 tot wijziging van het Brussels Gemeentelijk Kieswetboek**. De aanpassingen zijn hoofdzakelijk geïnspireerd op de aanbevelingen die geformuleerd werden in het verslag dat de directie Juridische Zaken opstelde na de gemeenteraadsverkie-

De burgers testen het nieuwe elektronische stelsysteem

zingen 2006, maar ook op de wijzigingen van de kieswetgeving die de federale wetgever aanbracht in het kader van de organisatie van de federale verkiezingen in 2007 en de Europese en gewestverkiezingen in 2009. Tot slot werden bepaalde vernieuwingen die in Wallonië aangebracht werden in het deel over de verkiezingen van de *Code de la démocratie locale et de la décentralisation* zinvol geacht en opgenomen in het ontwerp van wijziging van het Brussels Gemeentelijk Kieswetboek. Het verslag dat naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen 2006 werd opgesteld benadrukte een aantal punten waarvoor de tussenkomst van de wetgever nodig was, om de regels coherenter te maken (aanpassing van de regels voor de afgifte van de kiezerslijst), of om de wetgeving vollediger te maken door er regels aan toe te voegen die enkel voorkwamen in de provinciale kieswet (regels over de samenstelling van het hoofdkantoor, opstelling door het college van de lijsten met personen die in aanmerking komen om aangewezen te worden als voorzitter of bijzitter van stem- of stemopnemingsbureaus), of om bepaalde te strikt geachte regels te versoepelen (regels in verband met volmachten). Tot slot bestond de eerste wijziging aan het Brussels Gemeentelijk Kieswetboek erin hoofdstukken en afdelingen toe te voegen binnen de titels, teneinde een veel duidelijker zicht te hebben op de inhoud en om het opzoeken van artikelen te vergemakkelijken.

2/ het **opstellen van een voorontwerp van ordonnantie over de controle op de mededelingen van de plaatselijke overheden**. Doel is het juridische vacuüm te vullen met betrekking tot de controle op de mededelingen van de

leden van het college van burgemeester en schepenen die rechtstreeks of onrechtstreeks met overheidsgeld worden gefinancierd.

3/ **het opstellen van nota's aan de Minister.** Wat de kieswetgeving betreft, bestaat er controverse over hoe uitgebreid de bevoegdheid van de gewestelijke wetgever is in domeinen zoals de kieswetgeving of de verkiezingsafiches. Over die twee onderwerpen werden samenvattende nota's opgesteld. Bovendien zijn de bescherming van de letterwoorden en logo's en de toewijzing van een gemeenschappelijk volgnummer belangrijke procedures die onder de gewestelijke bevoegdheid vallen en waarvan de regels in herinnering gebracht dienden te worden. De desbetreffende nota werd in 2011 opgesteld. Hetzelfde geldt voor de nota over de neutraliteit van de leden van de kiesbureaus.

4/ **het verbeteren van de verkiezingsformulieren.** Deze formulieren¹⁷ werden herzien om ze aan te passen aan de wijzigingen in het Brussels Gemeentelijk Kieswetboek en om ze leesbaarder te maken. In 2011 werden ook de formulieren over de verkiezingsuitgaven opgesteld.

Tot slot werden de communicatieacties rond de verkiezingen gelanceerd:

- Het logo van de verkiezingen werd gekozen via een wedstrijd.
- De website, die op 1 december online ging, verzamelt alle nuttige informatie voor de burger, ongeacht of die kiezer of kandidaat is.
- De verkiezingsagenda vermeldt de belangrijke data voor alle betrokkenen: gemeenten, kandidaten, hoofdbureaus, etc.

5.2. Internationale betrekkingen

Het BPB coördineert de Belgische delegatie bij het Europees Comité voor lokale en regionale Democratie (Comité européen pour la Démocratie locale et régionale

¹⁷ Het gaat bijvoorbeeld om de formulieren voor de aanwijzing van de leden van de kiesbureaus, de formulieren voor de aanwijzing van de getuigen van de politieke partijen, de formulieren voor kandidaatstelling, etc.

- CDLR), een van de intergouvernementele comités van de Raad van Europa. De Raad heeft een adviserende bevoegdheid en formuleert aanbevelingen. Het CDLR houdt zich specifiek bezig met het volgende:

- teksten goedkeuren die van de expertcomités afkomstig zijn (elektronische democratie, financiering van de plaatselijke besturen, enz.);
- advies geven over de teksten die afkomstig zijn van het Congres van de lokale besturen;
- de aanvragen van het Comité van ministers onderzoeken die behoren tot zijn competentie;
- de code van de regionale democratie opstellen.

Samen met de Vereniging van de Stad en de Gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verleent het BPB steun aan de plaatselijke besturen voor de uitvoering van initiatieven die de Raad van Europa lanceert. Het gaat onder andere om:

- **de Europese week van de lokale en regionale democratie.** Dit evenement vindt rond 15 oktober plaats en wil de kennis over de lokale democratie en de democratische participatie op plaatselijk niveau promoten. Het thema van 2011 waren de mensenrechten. Negen gemeenten en tien OCMW's hebben deelgenomen en organiseerden daarbij 90 initiatieven. Het Gewest heeft het evenement voor 60 000 euro gesubsidieerd;
- **de Strategie voor vernieuwing en goed bestuur op lokaal niveau.** Dit praktische instrument is bedoeld om het plaatselijke bestuur voortdurend te verbeteren, met inachtneming van de twaalf principes van goed democratisch bestuur op lokaal niveau die de Raad van Europa in 2008 aannam. De gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe is piloot in het Brussels Gewest; in 2011 zijn de besprekingen begonnen met het oog op het verkrijgen van een label.

Het BPB heeft ook een bijdrage geleverd tijdens het bezoek, op 9 september 2011, van een delegatie uit de Finse stad Tampere, op uitnodiging van de directie Externe Betrekkingen van het MBHG. Bij die gelegenheid werd de werking van de Brusselse gemeenten voorgesteld.

Georges Davidovics, Directie Toezicht op de OCMW's

Het onthaal van werkzoekenden in Berlijn

Het CAF rechtvaardigde een vergelijkende studie tussen de rol van de Duitse instellingen die een taak vervullen in de lijn van onze OCMW's bij het stimuleren van werkzoekenden en ons herinschakelingssysteem (zoals voorzien door de bepalingen van de artikelen 60 §7 en 61 van de organieke OCMW-wet van 8 juli 1976).

Gelet op het bestaande samenwerkingsakkoord tussen Berlijn en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, viel de keuze op de Duitse hoofdstad. Dankzij mijn kennis van de taal (Duits is mijn moedertaal) verliep de informatie-uitwisseling tussen de collega's van de Senaat van Berlijn (Afdeling

integratie, werk en sociale aangelegenheden) en mezelf, als vertegenwoordiger van de directie Toezicht op de OCMW's, heel vlot.

De ontmoeting in Berlijn omvatte 3 luiken:

- bezoek aan een jobcenter in Friedrichshain-Kreuzberg;
- voorstelling en bespreking van de inhoud van de controletaken van de Senaat en de uitvoering ervan;
- aanmoedigen van het zoeken naar een job: beleid van het Land Berlijn.

Friedrichshain-Kreuzberg is een van de 12 districten die samen Berlijn vormen. Het is een van de armste en er wonen zeer veel buitenlanders. De werkloosheidsgraad (16,7 % in januari 2011¹⁸) is vergelijkbaar met die in Brussel. Deze aspecten contrasteren met de rust in Friedrichshain, waar het onthaalgebouw voor de werkzoekenden op de zetel van een verzekeringsmaatschappij lijkt!

De directeur-generaal van dit jobcenter, een van de grootste van Berlijn, lichtte het onthaalsysteem toe, dat me snel en doeltreffend leek: de werkzoekenden worden doorverwezen naar medewerkers die intern opgedeeld zijn in "roden" en "blauwen", naargelang het voorwerp van de vraag en de moeilijkheidsgraad.

Dat voorwerp wordt bepaald zodra men het gebouw binnenkomt: de werkzoekende gaat van het onthaal naar de zogenaamde "entreezone" (Eingangszone) waar hij/zij naar een van de medewerkers wordt geleid die een verplichte afspraak zal vastleggen om definitief een dossier samen te stellen.

Dan zijn er drie mogelijkheden:

- het gaat om ingewikkelde begeleiding (Fallmanagement) die behandeld zal worden door het equivalent van onze maatschappelijke assistenten;
- het gaat om (wettelijke) nieuwkomer die op de hoogte wordt gebracht van zijn wettelijke rechten en plichten, namelijk over een woonadres beschikken en kennis hebben van het Duits en van de onmisbare inburgeringselementen (Einbürgerungsrecht), etc.;
- het gaat al om een effectieve plaatsing bij een bedrijf.

Het Duitse systeem is erg drastisch: de werkzoekenden krijgen een doorgedreven begeleiding en de toegekende steun is beperkt. De basis van dit beleid wordt gevormd door de zogenaamde Hartz-hervorming. Dat is de naam die bijna tien jaar geleden (onder kanselier Schröder) gegeven werd aan een systeem dat geacht werd de strijd aan te binden met vrijwillige werkloosheid en de inactiviteit weg te werken die de leden van de actieve bevolking ertoe aanzet eerder van werkloosheidsuitkeringen te leven dan een job te aanvaarden waarvan ze het loon te mager vinden. Hartz IV is het huidige systeem, dat voorziet in een vermindering van de uitkeringen voor langdurig werklozen die weigeren een job te aanvaarden onder hun kwalificatieniveau.

De toepassing van deze hervormingen leverde in Berlijn gemengde resultaten op. Berlijn geeft me immers de indruk van een stad in volle expansie waar de structurele werkloosheidsproblemen evenwel verre van opgelost zijn. Meer dan eender welke andere Duitse stad lijdt Berlijn nog onder de hereniging van beide Duitslanden en de kloof tussen Wessis (voormalige bewoners van het Westen) en Ossis (voormalige bewoners van het Oosten) is nog sterk aanwezig.

¹⁸ Bron: Bundesagentur für Arbeit

5.3. De deelname aan werkgroepen

De personeelsleden van het BPB zetelen in veel werkgroepen. Daar wordt een beroep gedaan op hun expertise. Het gaat onder meer over:

5.3.1. De Informatie- en Overlegcommissie betreffende de temporalien van de erediens

Regelmatig ontmoeten de drie gewesten elkaar in de kantoren van de FOD Justitie in een comité dat door een samenwerkingsovereenkomst is opgericht. Het BPB wil in dat comité de belangen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verdedigen. Momenteel is het belangrijkste onderwerp de onderhandeling van een samenwerkingsovereenkomst die het juridische vacuum moet regelen dat veroorzaakt wordt door de instellingen waarvan het geografische gebied zich uitstrekt over meer dan één Gewest. Het BPB heeft een ontwerp van samenwerkingsovereenkomst voorgelegd aan de Commissie.

5.3.2. De Commissie voor de overheidsopdrachten

Een personeelslid van de directie Overheidsopdrachten is net als ieder jaar betrokken bij het wekelijkse werk van de federale Commissie voor de overheidsopdrachten.¹⁹ In 2011 werd de laatste hand gelegd aan de teksten van de verschillende uitvoeringsbesluiten van de wet van 15 juni 2006, meer in het bijzonder het koninklijk besluit betreffende de gunning van de overheidsopdrachten in de sectoren water, energie, transport en postdiensten, alsook het koninklijk besluit houdende de algemene uitvoeringsregels betreffende de overheidsopdrachten en de concessies van openbare werken.

5.3.3. Het Comité C

¹⁹ Bij de uitvoering en toepassing van de regelgeving inzake overheidsopdrachten wordt de federale wetgevende macht bijgestaan door een raadgevend orgaan dat in de jaren zestig is opgericht bij de kanselarij van de eerste minister: de Commissie voor de overheidsopdrachten. De commissie bestaat uit zowel vertegenwoordigers van de overheid (staat, gewesten, gemeenschappen, parastatalen, steden en gemeenten), van de grote overheidsbedrijven (NMBS, de Post), van het Rekenhof en van de Inspectie van Financiën als uit vertegenwoordigers van de privésector, en stelt de voorontwerpen van wetten en koninklijke en ministeriële besluiten op, en geeft advies over alle algemene juridische vragen over de toepassing van de geldende regelgeving. Het statuut van de commissie wordt momenteel geregeld door het koninklijk besluit van 10 maart 1998 tot inrichting van de Commissie voor de overheidsopdrachten.

Het Comité C is een onderhandelingscomité dat is opgericht bij de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel. Het comité bestaat uit de representatieve vakbondsorganisaties en de provinciale en plaatselijke overheden en wordt voorgezeten door de minister van Plaatselijke Besturen.

In 2011 heeft een werkgroep, samengesteld uit vertegenwoordigers van de gemeenten, de Gewestelijke School voor Openbaar Bestuur en de directie Gemeentepersoneel, de modernisering van het Sociale Handvest voorbereid. Het ontwerp van protocol dat aan het Comité C zal worden voorgelegd bevat grote wijzigingen in de algemene beginselen van het humanresourcesbeleid bij de Brusselse plaatselijke besturen. Die wijzigingen betreffen onder andere de personeelsformatie en het organogram, de werving en indienstneming, de benoeming en de loopbaan, de evaluatie van het personeel en de gevolgen daarvan, de vorming en ontwikkeling van het personeel alsook de interne mobiliteit. Bovendien wordt voorgesteld de inhoud van de opdrachten van de Gemeentesecretaris en van de humanresourcesmanager te verduidelijken wat personeelsmateries betreft.

5.3.4. De gewestelijke commissie voor gemeentelijke comptabiliteit

Sinds de commissie voor gemeentelijke comptabiliteit in 1994 werd opgericht, breidt haar werkdomen jaar na jaar uit. De directie Financiën en de Gewestelijke Inspectie nemen actief aan haar werkzaamheden deel. In 2011 vonden negen vergaderingen plaats; de voornaamste onderwerpen die aan bod kwamen, waren de ESR95-normen, de IPSAS-normen (*International public sector accounting standard*) en diverse analyseratio's.

5.3.5. De Commissie voor boekhoudkundige normen

De directie Toezicht op de OCMW's verzorgt het secretariaat van en biedt haar expertise aan de Commissie voor boekhoudkundige normen van de OCMW's²⁰ alsook aan de werkgroep "Harmonisering van de boekhoudkundige verrichtingen".

De Commissie is vier keer samengekomen in 2011. Naast de budgettaire en boekhoudkundige omzendbrieven heeft de Commissie zich onder andere gebogen over de boeking van de artikelen 60§7 en over de kwestie van de elektronische facturering in de boekhouding.

²⁰ Krachtens het besluit van 4 december 2008 van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

Er vonden acht vergaderingen van de werkgroep “Harmonisering van de boekhoudkundige verrichtingen” plaats. Naast het boekhoudkundig plan hadden de besprekingen bijvoorbeeld betrekking op de pensioenen en prepensioenen van het OCMW-personeel en op rust- en verzorgingstehuizen.

5.4. De parlementaire vragen

Het bestuur heeft in 2011 antwoorden voorbereid op 96 parlementaire vragen.

5.5. De ondersteuning van het Rechtscollege

Het Rechtscollege is een orgaan van het Brusselse Parlement dat ermee belast wordt de administratieve geschillen te regelen die elders in het land worden geregeld door de deputatie of het provinciale college. Het BPB ondersteunt de werking van het Rechtscollege op twee vlakken:

- 1/ administratieve ondersteuning van de dossiers en opstellen van de processen-verbaal van de sessies;
- 2/ in samenwerking met de verslaggever die is aangewezen uit de leden een samenvatting opstellen van de argumenten van de betrokken partijen en een ontwerp van beslissing opstellen.

De drie dossiers die in 2011 afgesloten werden, betroffen het volgende:

- › een onderzoek naar de domicilie van een OCMW-raadslid;
- › een geval van onverenigbaarheid tussen de mandaten van gemeenteraadslid en OCMW-raadslid (overschrijding van het quotum van één derde gemeenteraadsliden binnen de raad voor maatschappelijk welzijn);
- › een beroep tegen een gemeentebelasting. In dat

laatste geval gaat het om een dossier dat geopend werd voordat de beroepsbevoegdheid was overgedragen naar het college van burgemeester en schepenen.

5.6. Diverse bevoegdheden

5.6.1. De toekenning van burgerlijke eretekens en eervolle onderscheidingen

Het toekenningsproces neemt een ganse tijd in beslag aangezien een reeks van instanties dienen tussen te komen in de procedure.

Elk jaar behandelen de Directie Gemeentepersoneel en de Directie Toezicht op de OCMW's meer dan 800 verzoeken tot het toekennen van burgerlijke eretekens en eervolle onderscheidingen.

5.6.2. Het online plaatsen van de reglementen van de gemeenteraden.

In uitvoering van de ordonnantie van 29 mei 2008 publiceert het BPB de gemeentelijke reglementen sinds september 2009 op het platform “Irisbox”. Met de betrokken besturen werd overlegd over een procedure voor de reglementen die aan specifiek toezicht onderworpen zijn. Sinds 2011 worden ook de gemeentelijke belastingreglementen op het platform “Irisbox” geplaatst.

INHOUDSTAFEL

Voorwoord	3
1. Het Bestuur Plaatselijke Besturen	4
1.1. De opdrachten van het BPB	4
1.2. Organisatie van het BPB in 2011	5
1.3. De interne modernisering	7
2. Het landschap van de Brusselse plaatselijke besturen	8
2.1. De plaatselijke besturen	8
2.2. Het personeel van de plaatselijke besturen	8
2.3. De financiën van de plaatselijke besturen	10
2.4. De wetswijzigingen	14
2.5. De bouwwerken voor 2011	14
3. De toezichtsactiviteit	15
3.1. Toezicht als regale activiteit	15
3.2. Het adviserend toezicht	15
3.3. Het toezicht op de gemeenten	16
3.4. Het toezicht op de OCMW's	18
3.5. Het toezicht op de intercommunales	19
3.6. Het toezicht op de meergemeentenpolitiezones	19
3.7. De eredienssten	19
4. De financiering van de plaatselijke besturen	22
4.1. Algemene financiering	23
4.2. De gesubsidieerde werken	25
4.3. De preventie	28
4.4. Opleiding en professionele integratie	30
4.5. Gelijke kansen	30
4.6. De intergemeentelijke samenwerkingsverbanden	32
4.7. De thesaurieleningen en de financiële plannen	33
5. De andere activiteiten	38
5.1. De organisatie van de gemeenteraadsverkiezingen	38
5.2. Internationale betrekkingen	39
5.3. De deelname aan werkgroepen	41
5.4. De parlementaire vragen	42
5.5. De ondersteuning van het Rechtscollege	42
5.6. Diverse bevoegheden	42

Verantwoordelijke uitgever:

Michel Van der Stichele
Ministerie van het Brussels hoofdstedelijk Gewest
Kruidtuinlaan 20, 1035 Brussel

Coördinatie: Olivier Filot

Leescomité:

Sophie Berthelon, Martine Bocquet, Yves Cabuy, Walter Claes, Georges Davidovics, Manolito Facon, Patricia Janssens, Nicole Juillard, Sophie Jurfest, Yves Swennen

Foto's: Marcel Vanhulst, Directie Externe communicatie, en Bestuur Plaatselijke Besturen

Grafiek creatie: Octopus - info@8pus.be

Contacten:

Algemene directie:
Michel Van der Stichele
bpb@mbhg.irisnet.be
02.800.32.06

Directie Financiën
Sophie Jurfest
sjurfest@mbhg.irisnet.be

Directie Overheidsopdrachten
Yves Cabuy
ycabuy@mbhg.irisnet.be

Directie Toezicht op de OCMW's
Jean-Pierre Buelens
tutelleocmw@mbhg.irisnet.be

Directie Juridische Zaken
Walter Claes
wclaes@mbhg.irisnet.be

Directie Gemeentepersoneel
Karel Van Hoeymissen
kvanhoeymissen@mbhg.irisnet.be

Directie Gesubsidieerde werken
Annick Vandecappelle
tvs-gsw@mbhg.irisnet.be

Directie Specifieke Initiatieven
Maria-Helena Vandenbergen
isp@mbhg.irisnet.be

Gewestelijke Inspectie
Martine Bocquet
mbocquet@mbhg.irisnet.be

Brussels Observatorium voor Preventie en voor Veiligheid
Isabelle Thiry
ithiry@mbhg.irisnet.be